

MASÁR proti Slovenskej republike
rozsudok z 3. mája 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 66882/09 podanej proti Slovenskej republike 8. decembra 2009 slovenským štátnym občanom, pánom Jozefom Masárom. Sťažovateľ sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval na neprimeranú dĺžku trestného konania vedeného proti nemu, ktoré bolo napokon zastavené z dôvodu, že predmetný skutok nepredstavoval trestný čin. Okrem toho sa podľa článku 6 ods. 3 písm. a) Dohovoru sťažoval, že dotknuté orgány bez ohľadu na dostupné dôkazy proti nemu nevysvetlili, prečo považovali obvinenie proti nemu za odôvodnené.

Námietkou týkajúcou sa neprimeranej dĺžky trestného konania sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. V novembri 2009 ústavný súd odmietol sťažnosť na dĺžku konania z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Mal za to, že dĺžka trestného konania bola spôsobená prekážkami objektívneho charakteru pri zaobstarávaní relevantného znaleckého posudku.

Súd rozsudkom z 3. mája 2012 vyhlásil sťažnosť na neprimeranú dĺžku trestného konania za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na uznesenie ústavného súdu tvrdila, že sťažnosť na neprimeranú dĺžku predmetného trestného konania bola zjavne nepodložená. Berúc do úvahy skutočnosť, že posudzované obdobie vo vzťahu k sťažovateľovi predstavovalo viac ako 4 roky a 5 mesiacov v prípravnom konaní, Súd poznamenal, že sťažnosť sťažovateľa na dĺžku konania nebola zjavne nepodložená v zmysle článku 35 ods. 3 Dohovoru. Ďalej poznamenal, že nebola neprijateľná ani z iných dôvodov, a preto ju vyhlásil za prijateľnú.

Po preskúmaní podstaty sťažnosti Súd poznamenal, že orgány činné v trestnom konaní neodôvodnene predlžovali trestné konanie a nenapomáhali jeho včasnému skončeniu. Konkrétne im vytkol, že trvalo takmer 14 mesiacov, kým bol na Slovensku zabezpečený druhý znalecký posudok, a že jednému z ústavov, ktorý bol ustanovený za účelom vypracovania znaleckého posudku trvalo až 9 mesiacoch, kým oznámil konajúcemu vyšetrovateľovi, že jeho znalci nemôžu vypracovať znalecký posudok z dôvodu zaujatosti. Tiež im Súd vytkol, že trvalo ďalších 5 mesiacov, kým boli postúpené relevantné dokumenty českým orgánom, pričom zdôraznil, že v tom čase trvalo prípravné konanie už skoro tri roky. So zreteľom na zistené skutočnosti Súd dospel k záveru, že v predmetnom prípade bola dĺžka trestného konania prehnaná a nespĺňala požiadavku „primeranej lehoty“. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**.

Sťažovateľ požadoval 1 100 EUR z titulu majetkovej škody a 37 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho požadoval 2 079,74 EUR z titulu trov konania pred vnútroštátnymi súdmi a 252,56 EUR za trovy konania pred Súdom. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a uplatnenou majetkovou škodou, preto tento nárok zamietol. Na druhej strane priznal sťažovateľovi 2 500 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 750 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov, zvyšok jeho nárokov zamietol.

LABSI proti Slovenskej republike rozsudok z 15. mája 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 33809/08 podanej proti Slovenskej republike 18. júla 2008 alžírskym štátnym občanom, pánom Mustaphom Labsim. Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Sťažovateľ, odsúdený alžírskym trestným súdom v neprítomnosti pre účasť v teroristickej skupine, požiadal na Slovensku o azyl. Po tom, ako najvyšší súd 30. marca 2010 potvrdil rozhodnutie o odmietnutí jeho tretej žiadosti o azyl, bol v apríli 2010 slovenskými štátnymi orgánmi administratívne vyhostený do Alžírsku z dôvodu, že predstavoval pre krajinu vážne bezpečnostné riziko, a to napriek tomu, že bolo vydané predbežné opatrenie podľa článku 39 Rokovacieho poriadku Súdu, ktoré takýto postup neumožňovalo. V tejto súvislosti sa sťažovateľ odvolávajúci sa na článok 3 Dohovoru sťažoval, že jeho vyhostenie do Alžírsku ho vystavilo reálnej hrozbe zlého zaobchádzania zo strany alžírskych orgánov. Okrem toho podľa článku 13 Dohovoru namietal, že nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy na vnútroštátnej úrovni, nakoľko mu bolo znemožnené pred jeho vyhostením obrátiť sa na ústavný súd prostredníctvom sťažnosti podľa článku 127 ústavy v súvislosti s prijatým rozhodnutím najvyššieho súdu. K jeho vyhosteniu došlo totiž len jeden pracovný deň po tom, ako mu bolo doručené rozhodnutie najvyššieho súdu potvrdzujúce odmietnutie jeho tretej žiadosti o azyl. Napokon s odvolaním sa na článok 34 Dohovoru namietal, že došlo aj k porušeniu jeho práva na individuálnu sťažnosť v dôsledku nerešpektovania predbežného opatrenia Súdu vydaného podľa pravidla 39 Rokovacieho poriadku Súdu.

Súd rozsudkom z 15. mája 2012 zamietol predbežnú námietku vlády, pokiaľ ide o postavenie pána Hrbáňa konať v mene sťažovateľa, ktorý prevzal právne zastupovanie od pôvodnej právnej zástupkyne sťažovateľa, a následne vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 3 Dohovoru, Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na alžírsku diplomatické záruky tvrdila, že napriek jeho vyhosteniu z bezpečnostných dôvodov, sťažovateľovi v Alžírsku nehrozilo zo strany alžírskych orgánov zaobchádzanie nezlučiteľné s článkom 3 Dohovoru. Preskúmajúc dostupné informácie Súd dospel k záveru, že v čase vyhostenia sťažovateľa existovali podstatné dôvody svedčiacie o tom, že sťažovateľ mohol byť v Alžírsku vystavený reálnej hrozbe zlého zaobchádzania. V tejto súvislosti Súd poukázal na to, že najvyšší súd vo svojom skoršom rozhodnutí zo 7. augusta 2008 rozhodol o neprípustnosti vydania sťažovateľa na trestné stíhanie do Alžírsku, ako aj, že existovalo množstvo medzinárodných dokumentov, ktoré zdôrazňovali reálnu hrozbu zlého zaobchádzania zo strany alžírskych štátnych orgánov s osobami podozrivými z teroristickej činnosti, a že hrozba zlého zaobchádzania v Alžírsku bola uznaná slovenskými štátnymi orgánmi aj v konaní o azyle. Tiež poukázal na svoju najnovšiu judikatúru v analogických prípadoch týkajúcich sa alžírskych štátnych občanov, v ktorých dospel k záveru o porušení ich práv podľa článku 3 Dohovoru v prípade ich vydania alebo potenciálneho vydania do Alžírsku z dôvodu existencie reálnej hrozby zlého zaobchádzania. Pokiaľ ide o argument vlády, že sťažovateľ predstavoval bezpečnostné riziko pre Slovenskú republiku a pre spoločnosť, Súd poznamenal, že článok 3 je absolútny, a že nemožno porovnávať obavu zo zlého zaobchádzania s dôvodmi vedúcim k vyhosteniu. Napokon neuznal za dostatočné ani alžírsku diplomatické záruky predložené v tomto ohľade, keď poukázal na to, že sa ich v Alžírsku nepodarilo objektívne overiť prostredníctvom diplomatických alebo iných monitorovacích mechanizmov. V tejto súvislosti poznamenal, že sa doposiaľ nepodarilo uskutočniť plánovaná návšteva slovenského ministerstva vnútra za účelom zmonitorovania situácie, v akej sa nachádzal sťažovateľ po jeho vyhostení. Za daných

okolností Súd preto dospel k záveru, že diplomatické záruky vo svojej praktickej aplikácii nepredstavovali dostatočnú garanciu, že sťažovateľ nebude vystavený reálnej hrozbe zlého zaobchádzania. Za daných okolností Súd konštatoval, že v dôsledku vyhostenia sťažovateľa do Alžírsku **došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru**. Okrem toho Súd konštatoval aj **porušenie článku 13 Dohovoru**, keď poukázal na to, že sťažovateľ bol vyhostený do Alžírsku jeden pracovný deň po tom, ako mu bolo doručené rozhodnutie najvyššieho súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie o odmietnutí jeho tretej žiadosti o azyl, napriek tomu, že sa ešte mohol obrátiť na ústavný súd prostredníctvom sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Poznemenajúc, že lehota na podanie ústavnej sťažnosti začala plynúť dňom právoplatnosti napadnutého rozhodnutia, a že k sťažnosti musí byť takéto rozhodnutie pripojené, Súd neprijal argument vlády, že sťažovateľ mohol iniciovať konanie na ústavnom súde pred doručením rozsudku najvyššieho súdu z 30. marca 2010. Rovnako Súd konštatoval **porušenie práva sťažovateľa na individuálnu sťažnosť podľa článku 34 Dohovoru** z dôvodu nerešpektovania predbežného opatrenia Súdu, ktoré bolo vydané za účelom ochrany sťažovateľových práv. V tejto súvislosti uviedol, že vyhostením sťažovateľa do Alžírsku bolo Súdu zabránené, aby v súlade s ustálenou praxou v podobných prípadoch riadne preskúmal jeho námietky a aby ochránil sťažovateľa od zaobchádzania odporujúceho článku 3.

Právny zástupca sťažovateľa požadoval v mene sťažovateľa odškodnenie z titulu nemajetkovej ujmy, ktorého výšku ponechal na úvahu Súdu. Okrem toho požadoval 1 281,17 EUR z titulu nákladov a výdavkov vynaložených pred vnútroštátnymi súdmi a 1864,17 EUR z titulu nákladov a výdavkov vynaložených pred Súdom. Súd priznal sťažovateľovi 15 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho priznal sťažovateľovi 2 500 EUR z titulu nákladov a výdavkov. Zvyšok jeho nárokov zamietol.

FRANC proti Slovenskej republike rozsudok z 31. mája 2012

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 20986/10 podanej proti Slovenskej republike 29. marca 2010 slovenským štátnym občanom, pánom Jaroslavom Francom. Sťažovateľ sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval na neprimeranú dĺžku konania o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov. V čase posudzovania sťažnosti Súdom dĺžka predmetného konania predstavovala viac ako 12 rokov, pričom počas tohto obdobia sa vo veci konalo na jednom stupni a o jednej procesnej otázke rozhodoval odvolací súd.

Námietkou týkajúcou sa neprimeranej dĺžky konania sa dvakrát zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podanej podľa článku 127 ústavy. Najskôr v novembri 2006 nálezom rozhodol, že v konaní došlo k priesťahom a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadost'učinenie vo výške 60 000 Sk. Okrem toho prikázal dotknutému okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných priesťahov a priznal sťažovateľovi náhradu trov právneho zastúpenia. Neskôr, na základe druhého nálezu v januári 2010 ústavný súd znovu rozhodol, že v konaní došlo k ďalším priesťahom a priznal sťažovateľovi ďalšie odškodnenie vo výške 1500 EUR a náhradu trov konania. Sťažovateľ v tejto súvislosti namietal, že odškodnenie, ktoré mu bolo priznané zo strany ústavného súdu bolo nedostatočné.

Súd rozsudkom z 31. mája 2012 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na nálezy ústavného súdu a priznané odškodnenie v celkovej výške 3 500 EUR

tvrdila, že sťažovateľ stratil postavenie poškodenej osoby v zmysle Dohovoru. V tomto ohľade nepovažoval celkový kompenzačný účinok oboch náleзов za dostatočný, pričom poukázal aj na to, že nedošlo ani k naplneniu preventívneho účinku prvého náleзу ústavného súdu. Následne Súd poznamenal, že sťažnosť sťažovateľa na dĺžku konania nie je zjavne nepodložená v zmysle článku 35 ods. 3 Dohovoru. Ďalej poznamenal, že nie je neprijateľná ani z iných dôvodov, a preto ju vyhlásil za prijateľnú.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Následne sa Súd stotožnil so závermi ústavného súdu, že dĺžka predmetného konania bola prehnaná. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovateľ požadoval 10 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 773,50 EUR z titulu náhrady nákladov a výdavkov vynaložených pred Súdom. Súd sťažovateľovi priznal 2 500 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 750 EUR z titulu nákladov a výdavkov. Zvyšok jeho nárokov zamietol.

LADUNA proti Slovenskej republike rozsudok z 31. mája 2012

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 11686/10 podanej proti Slovenskej republike 10. apríla 2007 slovenským štátnym občanom, pánom Petrom Ladunom. Sťažovateľ sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval na nespravodlivosť a neprimeranú dĺžku troch občianskoprávných konaní. Dĺžka prvého konania, ktorého predmetom bola náhrada škody, predstavovala v čase posudzovania sťažnosti Súdom viac ako 8 rokov a 10 mesiacov. Dĺžka druhého konania, ktorého predmetom bola tiež náhrada škody, predstavovala viac ako 8 rokov a 3 mesiace. Tretie konanie o zaplatenie peňažnej sumy, na ktorého dĺžku sa sťažovateľ sťažoval, trvalo 3 a pol roka. Okrem toho sťažovateľ podľa článku 13 Dohovoru tvrdil, že vo vzťahu k dĺžke napadnutých konaní nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy.

Námietkami týkajúcimi sa dĺžky napadnutých konaní sa zaoberal aj ústavný súd na základe viacerých sťažností podľa článku 127 ústavy. Ani v jednom prípade však nekonštatoval, že by došlo k porušeniu práv sťažovateľa postupom dotknutých súdov a jednotlivé podané ústavné sťažnosti odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Súd rozsudkom z 31. mája 2012 vyhlásil sťažnosť na neprimeranú dĺžku dvoch občianskoprávných konaní za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa vo svojom rozsudku nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažnosti na neprimeranú dĺžku prvých dvoch konaní v rozsahu, v akom ich posúdil ústavný súd boli zjavne nepodložené, a že sťažovateľ sa mohol obrátiť na ústavný súd prostredníctvom novej ústavnej sťažnosti.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konaní Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Následne vo vzťahu k prvému konaniu poznamenal, že okresný súd stále nerozhodol v merite vecí, a že v období medzi májom 2003 a decembrom 2007 nekonal efektívne, keď poukázal na to, že krajský súd mu zrušil tri rozhodnutia. Rovnako aj vo vzťahu

k druhému konaniu Súd zistil, že okresný súd konal neefektívne, a že sa v jeho postupe vyskytli prieťahy. Okrem toho Súd vytkol, že 33 mesiacov bolo potrebných na určenie, či sťažovateľ bude oslobodený od povinnosti platiť súdne poplatky a ustanovenie právneho zástupcu na jeho zastupovanie. Z toho dôvodu Súd vo vzťahu k obojm konaniam dospel k záveru, že ich dĺžka bola prehnaná. Preto Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovateľ si uplatnil 30 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 100 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Súd priznal sťažovateľovi 6 800 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 30 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Zvyšok jeho nárokov zamietol.

TNS, s.r.o. proti Slovenskej republike rozsudok z 31. mája 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 15702/10 podanej proti Slovenskej republike 3. marca 2010 spoločnosťou s ručením obmedzeným TNS, s.r.o. so sídlom v Dubnici nad Váhom. Sťažujúca sa spoločnosť sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažovala na neprimeranú dĺžku konania o jej žalobe o zaplatenie peňažnej sumy. V čase posudzovania sťažnosti Súdom konanie trvalo viac ako 5 rokov a 8 mesiacov na dvoch stupňoch konania, pričom počas tohto obdobia sa vo veci konalo na dvoch stupňoch.

Námietkou týkajúcou sa neprimeranej dĺžky konania sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ten ju v apríli 2009 odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Podľa jeho názoru postup dotknutého okresného súdu nevykazoval znaky zbytočných prieťahov.

Súd rozsudkom z 31. mája 2012 vyhlásil sťažnosť podľa článku 6 Dohovoru za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na uznesenie ústavného súdu tvrdila, že sťažnosť na neprimeranú dĺžku predmetného konania bola zjavne nepodložená, a že sťažujúca spoločnosť sa mohla obrátiť na ústavný súd prostredníctvom novej ústavnej sťažnosti. V tomto ohľade Súd poukázal na to, že sťažujúca sa spoločnosť sa nedomohla prostredníctvom ústavnej sťažnosti žiadneho odškodnenia. Následne Súd poznamenal, že sťažnosť nie je zjavne nepodložená v zmysle článku 35 ods. 3 písm. a) Dohovoru. Ďalej poznamenal, že nie je neprijateľná ani z iných dôvodov, a preto ju vyhlásil za prijateľnú.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel k záveru, že dĺžka predmetného konania bola prehnaná bez ohľadu na skutočnosť, že bola čiastočne pričítateľná na vrub žalovaného. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažujúca sa spoločnosť požadovala 33 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 292,38 EUR z titulu náhrady nákladov a výdavkov vynaložených pred ústavným súdom a 719,52 EUR z titulu nákladov a výdavkov vynaložených pred Súdom. Súd priznal

sťažujúcej sa spoločnosti 3 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 1 000 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov.

IŠTVÁN A IŠTVÁNOVÁ proti Slovenskej republike rozsudok z 12. júna 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 30189/07 podanej proti Slovenskej republike 9. júla 2007 dvomi slovenskými štátnymi občanmi, pánom Ondrejom Ištvanom a pani Kristínou Ištvanovou. Vo svojej sťažnosti namietali, že došlo k porušeniu ich práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru dĺžkou konania o vrátenie daru, ktorá predstavovala viac ako 6 rokov a 5 mesiacov. Počas tohto obdobia sa vecou zaoberali súdy na dvoch stupňoch konania. Okrem toho podľa článku 13 Dohovoru namietali, že vo vzťahu k dĺžke napadnutého konania nemali k dispozícii účinný prostriedok nápravy.

Dĺžkou napadnutého konania sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podanej podľa článku 127 ústavy. Tento ju však v novembri 2006 odmietol z dôvodu neprípustnosti, keď poukázal na to, že sťažovatelia pred podaním ústavnej sťažnosti využili sťažnosť na priet'ahy predsedovi dotknutého súdu len formálne, vzhľadom na to, že krátko na to podali aj svoju ústavnú sťažnosť. Podľa názoru ústavného súdu tak neposkytli dotknutému okresnému súdu dostatočný priestor na prijatie potrebných opatrení na zjednanie nápravy.

Súd rozsudkom z 12. júna 2012 rozhodol o spojení podstaty s námietkou vlády, že sťažovatelia nevyužili vnútroštátny prostriedok nápravy v podobe podania sťažnosti predsedovi súdu a vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa väčšinou hlasov členov rozhodujúcej komory v pomere 5:2 nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s poukazom na rozhodnutie ústavného súdu, ako aj vyjadrenie ústavného súdu k predmetnej sťažnosti namietala, že sťažovatelia nepodali ústavnú sťažnosť v súlade s formálnymi náležitosťami a ustálenou praxou ústavného súdu, vzhľadom na to, že neumožnili predsedovi okresného súdu zjednať nápravu preventívneho charakteru a ihneď podali ústavnú sťažnosť. Okrem toho odmietol aj argument vlády, že sťažovatelia sa mohli domôcť finančného odškodnenia za prípadné priet'ahy zistené predsedom dotknutého súdu prostredníctvom žaloby o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. V súvislosti s uvedenými argumentmi Súd uviedol, že prax ústavného súdu bola sčasti nekonzistentná, keď poukázal na to, že v iných podobných prípadoch ústavný súd posúdil podanú ústavnú sťažnosť sťažovateľov aj napriek tomu, že nespĺnili podmienku podania sťažnosti na priet'ahy predsedovi dotknutého súdu. Pokiaľ ide o vyjadrenie ústavného súdu k predmetnej sťažnosti, v ktorom ústavný súd vysvetlil svoj prístup v posudzovaní prijateľnosti ústavných sťažností, Súd poznamenal, že toto vyjadrenie bolo urobené až následne, a že zo samotnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu takéto podrobné závery nevyplývali. So zreteľom na uvedené skutočnosti Súd dospel k záveru, že pozícia sťažovateľov, pokiaľ ide o vyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy na ústavnom súde, závisela na množstve faktorov bez spoľahlivého návodu a predvídateľného výsledku, čo bolo v rozpore s princípom právnej istoty. Pokiaľ ide o argument vlády týkajúci sa nevyčerpania žaloby o náhradu škody, Súd poznamenal, že ústavný súd vo svojom rozhodnutí neodkázal sťažovateľov na využitie tohto prostriedku nápravy. Tiež

poznamenal, že nebolo preukázané, že by žaloba o náhradu škody bola úspešne využitá sťažovateľmi v podobných prípadoch. Preto aj túto námietku vlády odmietol.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel k záveru, že dĺžka predmetného konania bola prehnaná. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**. Okrem toho Súd konštatoval aj **porušenie článku 13 Dohovoru**, keď dospel k záveru, že za daných okolností sťažovatelia nemali vo vzťahu k dĺžke napadnutého konania účinný prostriedok nápravy.

Každý zo sťažovateľov požadoval 8 268 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho požadovali 357 EUR z titulu náhrady nákladov a výdavkov vynaložených pred vnútroštátnymi súdmi a 833 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov vynaložených pred Súdom. Súd priznal dcére sťažovateľov, ktorá si želala pokračovať v konaní o sťažnosti po smrti svojich rodičov v ich mene, 3 250 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu nákladov a výdavkov odmietol z dôvodu, že nebol podložený žiadnymi podpornými dokumentmi.

KOKY A DALŠÍ proti Slovenskej republike rozsudok z 12. júna 2012

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 13624/03 podanej proti Slovenskej republike 17. apríla 2003 slovenskými štátnymi občanmi, pánom Jánom Kokym, Martinom Kočkom, pani Žanetou Kokyovou, pánom Lianom Balážom, Rastislavom Kokym, Jánom Kokym mladším, pani Renátou Kokyovou, Ruženou Kokyovou, Renátou Čonkovou a Justínou Lackovou. Sťažovatelia pred Súdom namietali, že boli vystavení mučeniu, neľudskému a ponižujúcemu zaobchádzaniu zo strany súkromných osôb v rozpore s článkom 3 Dohovoru, a že štát neuskutočnil účinné a nestranné vyšetrowanie, ktoré by viedlo k identifikácii a potrestaniu páchatel'ov. Sťažovatelia taktiež namietali, že vniknutie útočníkov do ich domov a poškodzovanie majetku predstavovalo porušenie článku 8 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1. Namietali aj porušenie práva na účinný prostriedok nápravy podľa článku 13 v spojitosti s článkami 3 a 5 Dohovoru, porušenie zákazu diskriminácie podľa článku 14 v spojení s článkami 3, 8 a 13 Dohovoru.

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Večer 28. februára 2002, okolo pol ôsmej večer, sa začala v bare v dedine Gánovce-Filice hádka, pretože nerómska čašníčka I. S. odmietla naliať alkoholický nápoj osobe rómskeho pôvodu, M.K. Hádka pokračovala vyliatím nápoja na M.K., na čo M.K. udrel, alebo sa pokúsil udrieť pani I.S. do tváre, pričom náhodne zvalil poháre, ktoré spadli a rozbili sa. Neskôr ten večer, okolo 21:45, skupina najmenej dvanástich ľudí vošla do rómskej osady v dedine, v ktorej žili sťažovatelia. Niekoľko z nich malo kukly a boli ozbrojení bejzbalovými pálkami a železnými tyčami. Násilne vnikli do domov č. 61, 67 a 69, poškodili interiér a rozbili okná, údajne pri tom vykrikujúc rasistické heslá. Pri vniknutí do domu č. 67 útočníci fyzicky napadli sťažovateľa Jána Kokyho. Niekoľko ďalších sťažovateľov a iných osôb, ktoré boli v čase útoku v dome prítomné, boli toho svedkami avšak radšej sa skryli. Akonáhle útočníci zistili, že bola privolaná polícia, utiekli. Keď boli približne 200 metrov od osady, stretli sťažovateľov Martina Kočku a Rastislava Kokyho, fyzicky ich napadli a spôsobili im zranenia. Údajne aj počas tohto útoku boli použité rasistické heslá. Dňa 1. marca 2002 Okresný úrad vyšetrowania v Poprade (ďalej len „OÚV“) začal trestné stíhanie pre trestné

činy ublíženia na zdraví, porušovania domovej slobody a spôsobenia škody, neskôr bolo trestné stíhanie rozšírené o trestný čin násilia voči jednotlivcovi alebo skupine obyvateľov. Počas vyšetrovania boli vykonané mnohé vyšetrovacie úkony. Napriek tomu sa nepodarilo zistiť identitu páchatel'ov a preto OÚV uznesením z 26. apríla 2002 prerušil trestné stíhanie v danej veci. Sťažovatelia Ján Koky a Rastislav Koky podali voči tomuto uzneseniu sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra v Poprade zamietla z toho titulu, že sťažovatelia neboli poškodenými v trestnom konaní a preto neboli oprávnení na podanie sťažnosti. V osobitnom liste boli sťažovatelia informovaní, že prokuratúra z vlastného podnetu prípad preskúmala a uznesením z 3. mája 2002 zrušila rozhodnutie OÚV a nariadila pokračovať vo vyšetrovaní. V ďalšej fáze vyšetrovania bol opäť vykonaný rad vyšetrovacích úkonov, avšak ani napriek tomu sa nepodarilo zistiť identitu páchatel'ov. Preto OÚV 26. júna 2002 znova prerušil trestné konanie. Voči tomuto rozhodnutiu podali sťažnosť sťažovatelia Ján Koky a Rastislav Koky na Okresnú prokuratúru v Poprade, ich sťažnosť však bola opäť zamietnutá pre neprípustnosť. V osobitnom liste zo 17. júla 2002 prokuratúra informovala sťažovateľov, že sa stotožňuje so závermi vyšetrovania.

Prípacom sťažovateľov sa zaoberal aj ústavný súd na základe ústavnej sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ústavný súd v októbri 2002 ústavnú sťažnosť vyhlásil za neprípustnú z toho dôvodu, že sťažovatelia nevyčerпали všetky dostupné prostriedky nápravy, tak ako to vyžaduje § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde. Konkrétne konštatoval, že sťažovatelia mali možnosť žiadať prokurátora podľa § 167 a § 174 ods. 2 písm. a) a c) Trestného poriadku, aby nariadil OÚV pokračovať vo vyšetrovaní. Ak by takáto žiadosť bola odmietnutá, mali možnosť využiť ďalšie prostriedky nápravy podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre.

Súd rozhodnutím o prijateľnosti sťažnosti z 22. septembra 2009 vyhlásil sťažnosť v celom rozsahu za prijateľnú s tým, že pri rozhodovaní o podstate rozhodne aj o predbežnej námietke vlády, ktorá sa týkala nevyčerpania žaloby na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka sťažovateľmi vo vzťahu k námietke podľa článku 14 Dohovoru.

Následne Súd rozsudkom z 12. júna 2011 zamietol predbežnú námietku vlády týkajúcu sa prostriedkov nápravy podľa § 167 Trestného poriadku a § 31 a nasl. zákona o prokuratúre. Ďalej konštatoval, že nie je potrebné rozhodovať o predbežnej námietke vlády vo vzťahu k prostriedku nápravy podľa § 11 a nasl. vo vzťahu k sťažnosti podľa článku 14 Dohovoru, ako aj, že nie je potrebné samostatne rozhodovať o podstate zostávajúcich námietok podľa článku 8 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1; článku 13 v spojení s článkami 3 a 8 Dohovoru; a článku 14 v spojení s článkami 3, 8 a 13 Dohovoru.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovatelia nespĺnili požiadavku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy podľa článku 35 ods. 1 Dohovoru, vzhľadom na to, že nevyužili podnet podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, nedomáhali sa preskúmania postupu vyšetrovateľa podľa § 167 Trestného poriadku a nepodali žalobu na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka. Vo vzťahu k prvej časti predbežnej námietky vlády týkajúcej sa trestného konania, pokiaľ ide o využitie § 167 Trestného poriadku a § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, Súd uviedol, že existuje určitý stupeň nejasnosti vo fungovaní systému vo vzťahu k rozličným prostriedkom nápravy dostupným v situácii sťažovateľov a ich vzájomnej príčinnej a funkčnej súvislosti. Po preskúmaní konkrétnych okolností prípadu Súd mal za to, že o sťažovateľoch nebolo možné konštatovať, že nevyužili prostriedky nápravy im dostupné podľa § 167 Trestného poriadku. Čo sa týka prostriedkov nápravy podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre, Súd

dospel k záveru, že tento zákon sa mu zdal byť viac primárnym nástrojom vnútornej organizácie prokuratúry, ako prostriedkom udelenia a úpravy hmotných alebo procesných individuálnych práv, pričom poukázal na to, že tejto oblasti by sa mali venovať relevantné procesné zákonníky. Súd preto prijal záver, že vo vnútroštátnom práve ani v praxi nebola v relevantnom čase dostatočná podpora pre prijatie záveru, že na účely článku 35 ods. 1 Dohovoru boli sťažovatelia povinní vyčerpať prostriedky nápravy podľa § 31 a nasl. zákona o prokuratúre.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 3 Dohovoru Súd uviedol, že nebolo medzi stranami sporné, že skupina osôb vstúpila do osady, kde sťažovatelia žili, a spôsobila tam výtržnosti vrátane priamych fyzických útokov na niektorých sťažovateľov, že poškodili exteriér niektorých domov, násilne vstúpili do dvoch domov a poškodili tam nábytok a vybavenie. To, čo bolo sporné, bol počet útočníkov, rozsah a povaha zranení spôsobených dvom sťažovateľom, rozsah majetkovej škody a rasové osočovanie útočníkmi. Zranenia spôsobené dvom sťažovateľom si vyžiadali ošetrovanie v nemocnici. V tejto súvislosti Súd konštatoval, že incident sa odohral v noci a v rómskej osade, že útočníci boli čiastočne ozbrojení a maskovaní, navyše bola spôsobená škoda na majetku sťažovateľov ako aj vonku, pričom útok sprevádzali verbálne hrozby a nadávky na etnickú príslušnosť. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že zaobchádzanie, ktorému boli sťažovatelia v rukách jednotlivcov vystavení spadá do pôsobnosti článku 3. Pokiaľ ide o účinnosť vyšetrovania, Súd uviedol, že incident bol podrobený rozsiahlemu vyšetrovaniu. Zisťoval však, či bolo vykonané všetko, čo mohlo odhaliť páchatel'ov a ich motívy a prípadne zaistiť dostatok dôkazov pre ich súdenie a potrestanie. Po preskúmaní okolností prípadu Súd vyvodil záver, že zodpovedné orgány nevykonali všetky kroky, ktoré sa od nich očakávali za účelom vyšetrenia predmetného incidentu, zistenia identity páchatel'ov a ich potrestania. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru** v jeho procesnej časti.

Sťažovatelia požadovali 85 300 EUR ako náhradu majetkovej škody. Z titulu nemajetkovej ujmy si sťažovatelia uplatnili nasledovné sumy. Martin Kočko a Rastislav Koky požadovali osobitne 10 000 EUR, sťažovatelia Milan Baláž, Žaneta Kokyová, Ružena Kokyová, Renáta Čonková, Justína Lacková a Ján Koky mladší požadovali každý osobitne 5 000 EUR a sťažovateľka Renáta Kokyová 10 000 EUR. Sťažovatelia taktiež požadovali 7 116 EUR ako náhradu trov právneho zastúpenia a 62 EUR ako náhradu administratívnych výdavkov vynaložených na vnútroštátnej úrovni a pred Súdom. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zistenými porušeniami a uplatnenou majetkovou škodou, preto ich nárok na náhradu majetkovej škody zamietol. Na druhej strane Súd priznal sťažovateľom Martinovi Kočkovi a Rastislavovi Kokymu osobitne 10 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a každému z ostatných sťažovateľov priznal 5 000 EUR z tohto titulu, okrem sťažovateľa Jána Kokyho, ktorý si nárok na náhradu nemajetkovej ujmy neuplatnil. Zvyšok nárokov sťažovateľov na spravodlivé zadost'učinenie zamietol.

KOMANICKÝ proti Slovenskej republike rozsudok z 12. júna 2012

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 40437/07 podanej proti Slovenskej republike 6. septembra 2007 slovenským štátnym občanom, pánom Ioanom Kornelijom Komanickým. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti namietal, že došlo k porušeniu jeho práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru dĺžkou konania o ochranu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti. V čase posudzovania sťažnosti Súdom dĺžka predmetného

konania predstavovala viac ako 11 rokov a 3 mesiace na troch stupňoch konania. Okrem toho podľa článku 13 Dohovoru namietal, že vo vzťahu k dĺžke napadnutého konania nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy.

Dĺžkou napadnutého konania sa trikrát zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Prvú ústavnú sťažnosť ústavný súd odmietol ešte v septembri 2004 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti. Druhú ústavnú sťažnosť ústavný súd odmietol v apríli 2007 z dôvodu neprípustnosti. V tomto ohľade ústavný súd mal za to, že pred podaním ústavnej sťažnosti sťažovateľ riadne nevyužil dostupné prostriedky nápravy v podobe sťažnosti na prietahy predsedovi dotknutého súdu. Hoci sťažovateľ formálne podal tri podania z 21. marca 2003, 24. marca 2003 a zo 17. júla 2004 označené ako sťažnosti, ústavný súd ich neakceptoval ako sťažnosť na prietahy v konaní, vzhľadom na ich nejasnosť a nezrozumiteľnosť. Tretiu ústavnú sťažnosť odmietol v máji 2007 z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Súd rozsudkom z 12. júna 2012 rozhodol o spojení podstaty s námietkou vlády, že sťažovateľ nevyužil vnútroštátny prostriedok nápravy v podobe podania sťažnosti predsedovi súdu a vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa väčšinou hlasov členov rozhodujúcej komory v pomere 5:2 nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s poukazom na druhé rozhodnutie ústavného súdu, ako aj vyjadrenie ústavného súdu k predmetnej sťažnosti namietala, že sťažovateľ nepodal druhú ústavnú sťažnosť v súlade s formálnymi náležitosťami a ustálenou praxou ústavného súdu. Konkrétne tvrdila, že pred podaním druhej ústavnej sťažnosti sťažovateľ nevyčerpal riadne sťažnosť na prietahy predsedovi dotknutého okresného súdu, ktorý by v prípade jej opodstatnenosti zjednal nápravu preventívneho charakteru. Okrem toho odmietol aj argument vlády, že sťažovateľ sa mohol domôcť finančného odškodnenia za prípadné prietahy zistené predsedom dotknutého súdu prostredníctvom žaloby o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. V súvislosti s uvedenými argumentmi Súd uviedol, že prax ústavného súdu bola sčasti nekonzistentná, keď poukázal na to, že v iných podobných prípadoch ústavný súd posúdil podanú ústavnú sťažnosť sťažovateľov aj napriek tomu, že nesplnili podmienku podania sťažnosti na prietahy predsedovi dotknutého súdu. Pokiaľ ide o vyjadrenie ústavného súdu k predmetnej sťažnosti, v ktorom ústavný súd vysvetlil svoj prístup v posudzovaní prijateľnosti ústavných sťažností, Súd poznamenal, že toto vyjadrenie bolo urobené až následne, a že zo samotnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu takéto podrobné závery nevyplývali. Okrem toho Súd poznamenal, že napadnuté rozhodnutie ústavného súdu sa týkalo konania, dĺžka ktorého predstavovala viac ako 6 rokov na dvoch stupňoch konania. Súd v tomto ohľade považoval za otázne, či by v tomto štádiu bol prostriedok nápravy len s preventívnym charakterom na účely Dohovoru dostatočný. Napokon Súd pochyboval o tom, ako by zo strany ústavného súdu mohlo byť zabezpečené preskúmanie celkovej dĺžky konania, ak sporné konanie prebiehalo pred viacerými súdmi a sťažnosť podľa zákona o súdoch musela byť podaná predsedovi každého tohto súdu. So zreteľom na uvedené skutočnosti Súd dospel k záveru, že sťažovateľovi nemožno za osobitných okolností jeho prípadu vytýkať podľa článku 35 ods. 1 Dohovoru spôsob, akým využil sťažnosť na prietahy predsedovi dotknutého súdu a sťažnosť podľa článku 127 ústavy. Pokiaľ ide o argument vlády týkajúci sa nevyčerpania žaloby o náhradu škody, Súd poznamenal, že ústavný súd vo svojom rozhodnutí neodkázal sťažovateľa na využitie tohto prostriedku nápravy. Tiež poznamenal, že nebolo preukázané, že by žaloba o náhradu škody bola úspešne využitá sťažovateľmi v podobných prípadoch. Preto aj túto námietku vlády odmietol.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel k záveru, že dĺžka predmetného konania bola prehnaná. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**. Okrem toho Súd konštatoval aj **porušenie článku 13 Dohovoru**, keď dospel k záveru, že za daných okolností sťažovateľ nemal vo vzťahu k dĺžke napadnutého konania účinný prostriedok nápravy.

Sťažovateľ požadoval 200 EUR z titulu údajne utrpenej majetkovej škody a 33 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho požadoval 2 000 EUR z titulu nákladov a výdavkov. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a uplatnenou majetkovou škodou, preto zamietol tento nárok. Na druhej strane priznal sťažovateľovi 3 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Jeho nárok na náhradu nákladov a výdavkov odmietol z dôvodu, že ho sťažovateľ nepodložil žiadnymi dokumentmi.

N. B. proti Slovenskej republike rozsudok z 12. júna 2012

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 29518/10 podanej proti Slovenskej republike 20. mája 2010 slovenskou štátnou občiankou, pani N. B., ktorá bola podrobená sterilizácii počas druhého pôrodu cisárskym rezom. Sťažovateľka sa sťažovala, že sterilizačný zákrok bol vykonaný bez jej úplného a informovaného súhlasu, ako aj súhlasu jej zákonnej zástupkyne a štátne orgány si nesplnili povinnosť viesť dôkladné a účinné vyšetrenie okolností zákroku. Ďalej namietala, že rozhodujúcu úlohu pri jej sterilizačnom zákroku zohral jej rómsky pôvod. Odvolávala sa na článok 3 Dohovoru (zákaz ponižujúceho a neľudského zaobchádzania), článok 8 Dohovoru (právo na súkromie), článok 12 Dohovoru (právo na založenie rodiny), článok 13 Dohovoru (právo na účinný prostriedok nápravy) a článok 14 Dohovoru (zákaz diskriminácie).

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. V apríli 2001 bola sťažovateľka sterilizovaná tubálnou ligáciou počas hospitalizácie v Nemocnici s poliklinikou Gelnica (ďalej len „nemocnica v Gelnici“), ktorá v tom čase a do konca roka 2002 bola verejnou nemocnicou pod pôsobnosťou ministerstva zdravotníctva. Zákrok bol vykonaný počas pôrodu sťažovateľkinho druhého dieťaťa, ktorý bol vedený cisárskym rezom. Cisárskym rezom bol vykonaný aj prvý sťažovateľkin pôrod. Počas svojho tehotenstva navštevovala sťažovateľka svojho lekára pravidelne. Bola upovedomená o tom, že pôrod sa uskutoční cisárskym rezom. Podľa lekárskej správy bola sťažovateľka v pôrodných bolestiach dovezená do nemocnice sanitkou o 7.50 hod. dňa 25. apríla 2001. Po nastúpení kontrakcií v päťminútových intervaloch, jej bol podaný liek v súvislosti s plánovaným cisárskym rezom. Jej lekárska správa po ručne písanom zázname o podaní lieku, obsahovala na ďalšej strane strojom písaný záznam, podľa ktorého sťažovateľka požiadala o výkon sterilizácie jej reprodukčných orgánov počas pôrodu, že bola informovaná o neodvratnom charaktere takéhoto zákroku, a že v budúcnosti nebude môcť počať dieťa. Záznam je podpísaný lekárom a bol podpísaný aj sťažovateľkou. Podľa chirurgickej správy nachádzajúcej sa v lekárskej správe sťažovateľky, lekári počas operácie zistili sťažovateľke rozsiahlu trhlinu pozdĺž rany z predchádzajúceho cisárskeho rezu. Po porodení dieťaťa lekári zistili pretrhnutie sťažovateľkinej maternice. V dôsledku toho bol život sťažovateľky ohrozený. Lekári preto zvažovali radikálne riešenie problému hysterektómiou. Avšak s ohľadom na vek pacientky, uprednostnili previesť rekonštruktívny zákrok aj napriek riziku

komplikácií. Po záchrannom rekonštruktívnom zákroku sa preto lekári rozhodli sťažovateľku sterilizovať. V lekárskej správe sa nachádzala aj kópia rozhodnutia sterilizačnej komisie zriadenej v nemocnici Gelnica. Rozhodnutie z 15. mája 2001 uviedlo, že komisia súhlasila, *ex post facto*, so sterilizáciou sťažovateľky, ktorá sa vykonala na základe jej žiadosti. V čase pôrodu a sterilizácie bola sťažovateľka nepľnoletá. Jej matka, ktorá bola zákonnou zástupkyňou sťažovateľky až dovtedy, kým nedosiahne plnoletosť, nebola prítomná pri pôrode a nebola požiadaná o udelenie svojho súhlasu so sterilizáciou. Sťažovateľka sa dozvedela o zákroku a jeho povahe v decembri 2002, keď jej lekársku správu v nemocnici Gelnica preskúmala jej právna zástupkyňa.

Sťažovateľka neskôr iniciovala na vnútroštátnej úrovni občianskoprávne konanie o náhradu škody. Tvrdila, že sterilizačný zákrok bol vykonaný v rozpore so slovenskou legislatívou a medzinárodnými ľudsko-právnymi štandardmi, vrátane článkov 3, 8, 12 a 14 Dohovoru. Konkrétne tvrdila, že bola sterilizovaná v rozpore s relevantnými ustanoveniami slovenského práva, keďže jej matka nedala súhlas na zákrok. Okresný súd túto žalobu zamietol, pričom s poukazom na dostupné dôkazy konštatoval, že zákrok bol potrebný v záujme záchrany života sťažovateľky. Krajský súd následne toto rozhodnutie zrušil a vrátil vec okresnému súdu na nové prejednanie, pričom vyjadril názor, že sterilizačný zákrok vykonaný na sťažovateľke sa nemohol považovať za život zachraňujúci úkon a prvostupňovému súdu nariadil opätovné preskúmanie veci vo svetle tohto právneho názoru. Po vykonaní ďalšieho dokazovania okresný súd vyhovel žalobe a nariadil žalovanému zaplatiť sťažovateľke ekvivalent 1 593 EUR. Svoj výrok odôvodnil tým, že sťažovateľka nedala informovaný súhlas so svojou sterilizáciou pred zákrokom, pretože v relevantnom čase bola maloletá a jej zákonný zástupca nepodpísal žiadosť. Výšku náhrady určil s odkazom na vyhlášku č. 32/1965 Zb. v znení neskorších predpisov. Krajský súd v októbri 2009 toto rozhodnutie v merite veci potvrdil a časť rozhodnutia týkajúcej sa trov konania zrušil a vrátil okresnému súdu na opätovné prejednanie.

Okrem toho v auguste 2008 sťažovateľka podala trestné oznámenie na Okresnú prokuratúru v Spišskej Novej Vsi. Namietala, že sterilizačný zákrok bol nezákonný a spôsobil jej vážnu telesnú ujmu. V júli 2009 polícia ukončila vyšetrowanie so záverom, že nebol spáchaný trestný čin. Sťažovateľka podala proti uzneseniu sťažnosť, ktorú v septembri 2009 prokuratúra zamietla. S odkazom na znalecký posudok dospela k záveru, že zákrok bol potrebný. Prípacom sa zaoberali aj Krajská prokuratúra v Košiciach a Generálna prokuratúra SR, ktoré potvrdili závery polície a okresnej prokuratúry.

Individuálnymi námietkami sťažovateľky sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Okrem iného namietala, že vo vyššie uvedenom občianskoprávnom a trestnom konaní boli porušené jej práva podľa článku 3, 8, 13 a 14 Dohovoru. Pokiaľ ide o občianskoprávne konanie, namietala aj porušenie práva podľa článku 6 Dohovoru. Ústavný súd v máji 2010 podanú sťažnosť odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Súd rozsudkom z 12. júna 2012 zamietol námietku vlády týkajúcu sa straty statusu poškodenej osoby u sťažovateľky a vyhlásil za prijateľné námietky podľa článku 3, 8, 12 a 14 Dohovoru. Zvyšné námietky vyhlásil za neprijateľné.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľka stratila status poškodenej osoby, vzhľadom na to, že vnútroštátne súdy vyhovelí jej žalobe a priznali jej odškodnenie. V tejto súvislosti Súd poukázal na to, že

v podobnom prípade sterilizácie, ktorý skúmal, vo veci *V. C. proti Slovenskej republike* Súd priznal sťažovateľke 31 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy za zistené porušenie článku 3 a 8 Dohovoru. Za daných okolností a berúc do úvahy skutkové okolnosti predmetného prípadu Súd dospel k záveru, že odškodnenie priznané sťažovateľke na vnútroštátnej úrovni vo výške 1 593 EUR nemožno považovať za primerané povahe ujmy namietanej sťažovateľkou.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 3 Dohovoru v jeho hmotnej časti, Súd najskôr poznamenal, že z dostupných informácií nevyplývalo, že by lekárske personál konal s úmyslom zlého zaobchádzania so sťažovateľkou. Na druhej strane dospel k záveru, že lekárske personál konal s veľkou neúctou k právu sťažovateľky na ľudskú dôstojnosť, vrátane jej práva slobodne sa rozhodnúť, spolu so svojou zákonnou zástupkyňou a po poskytnutí možnosti prediskutovať vec so svojím partnerom, či dá súhlas so zákrokom. Súd ďalej poznamenal, že v čase zákroku mala sťažovateľka sedemnást rokov, bola stále podľa zákona maloletá a v skorom štádiu svojho reprodukčného života. Sterilizácia vážne zasiahla do jej fyzickej integrity, pretože takto bola pozbavená svojej reprodukčnej schopnosti. Súd na základe predložených dokumentov vo vnútroštátnom konaní, nevidel dôvod pochybovať o tom, že jej neschopnosť mať deti vážne znížila jej pozíciu ženy žijúcej v rómskej komunite a spôsobila psychické utrpenie. V súlade s tým Súd rozhodol, že zaobchádzanie, ktorému bola sťažovateľka vystavená v dôsledku sterilizácie, dosiahlo stupeň závažnosti spadajúci do oblasti článku 3 Dohovoru. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 3 Dohovoru**. Pokiaľ ide o námietku vo vzťahu k porušeniu procesnej časti článku 3 Dohovoru, týkajúcej sa neúčinnosti vyšetrovania, Súd mal za to, že sťažovateľka mala možnosť, aby bolo konanie lekárskeho personálu posúdené vnútroštátnymi orgánmi a aby bola zistená zodpovednosť zainteresovaných osôb. V tejto súvislosti poukázal na to, že občianskoprávne súdy uznali, že sterilizácia sťažovateľky bola vykonaná s rozpore s požiadavkami zákona a priznali jej odškodnenie. Okrem toho sťažovateľkino trestné oznámenie bolo posudzované orgánmi prokuratúry na troch stupňoch, pričom bolo vedené urýchlene. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že **nedošlo k procesnému porušeniu článku 3 Dohovoru**. Pokiaľ ide o namietané porušenie článku 8 Dohovoru Súd poukázal na to, že už v rozsudku *V.C. proti Slovenskej republike* uviedol s odkazom na medzinárodné aj vnútroštátne dokumenty, že v relevantnom čase vznikol na Slovensku problém v súvislosti so sterilizáciami a ich nenáležitým výkonom, vrátane nerešpektovania informovaného súhlasu – vyžadovaného medzinárodnými štandardmi, ktorými bolo Slovensko viazané. Takáto prax mala vplyv na zraniteľných jednotlivcov prináležiacich k rôznym etnickým skupinám, pričom rómske ženy boli v danom čase vystavené osobitnému riziku vzhľadom na počet nedostatkov vo vnútroštátnom práve a praxi. Z dôvodov, ktoré sú podrobne uvedené v rozsudku *V.C. proti Slovenskej republike* a ktoré sú významné aj vo vzťahu ku skutkovým okolnostiam predmetného prípadu, Súd dospel k záveru, že žalovaný štát nespĺnil svoj pozitívny záväzok podľa článku 8 Dohovoru zabezpečiť prostredníctvom svojho právneho systému práva zaručené týmto článkom, zavedením účinných právnych záruk chrániť reprodukčné zdravie osobitne žien rómskeho pôvodu. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo aj k porušeniu článku 8 Dohovoru**. Pokiaľ ide o namietané porušenie článku 12 Dohovoru **Súd ho nepovažoval za potrebné samostatne skúmať**, vzhľadom na zistený záver o porušení článku 8 Dohovoru. Napokon pokiaľ ide o namietané porušenie článku 14 Dohovoru Súd konštatoval, že **nebolo potrebné samostatne skúmať námietku sťažovateľky podľa článku 14**. V tejto súvislosti odkázal na svoje závery týkajúce sa porušenia článku 8 Dohovoru. Zároveň uviedol, že dostupná informácia dostatočne nepreukazovala, že lekári postupovali pri výkone sťažovateľkinej

sterilizácie v zlej viere, že ich správanie bolo úmyselne rasovo motivované alebo že sterilizácia v skutočnosti bola súčasťou všeobecnejšej organizovanej politiky.

Sťažovateľka požadovala 50 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a spolu 10 436,07 EUR za náklady a výdavky vynaložené vo vnútroštátnom konaní a v konaní pred Súdom. Súd priznal sťažovateľke 25 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 5 000 EUR z titulu nákladov a výdavkov. Zvyšok jej nárokov zamietol.

VARGA proti Slovenskej republike rozsudok z 10. júla 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 36931/08 podanej proti Slovenskej republike 6. júna 2007 slovenskými štátnymi občanmi, pánom Oliverom Vargom a Barnabášom Vargom. Sťažovatelia sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažovali, že reštitučné konanie o ich nároku na vrátenie pozemku bolo nespravodlivé z dôvodu, že ich nároku nebolo vyhovené v dôsledku legislatívnej zmeny, ktorá bola prijatá po začatí reštitučného konania. Okrem toho tvrdili, že vnútroštátne orgány nezistili dostatočne skutkový stav a vo veci rozhodli svojvoľne.

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Sťažovatelia v marci 2004 požiadali podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom o vydanie pozemku. Príslušný pozemkový úrad v júli 2005 rozhodol, že vlastníctvo k pozemku nie je možné vrátiť, nakoľko ho medzičasom nadobudla právnická osoba a prijatá legislatívna zmena vylučovala navrátenie pozemkov z dôvodu vlastníctva právnickou osobou. Pozemkový úrad však priznal sťažovateľom nárok na iný pozemok vo vlastníctve štátu alebo finančnú náhradu. Sťažovatelia v tejto súvislosti namietali, že až do prijatia novely uvedeného zákona, účinnej od 1. mája 2004, bolo možné vydať i pozemky, ktoré boli prevedené do vlastníctva právnických osôb, a teda ak by pozemkový úrad rozhodol o ich žiadosti v 30-dňovej lehote, musel by ich pôvodnej žiadosti vyhovieť. Podaniami sťažovateľov sa zaoberali súdy všetkých inštancií, ktoré potvrdili rozhodnutie pozemkového úradu. Rovnako ústavný súd ich sťažnosť na porušenie práva na súdnu ochranu v reštitučnom konaní zamietol, nezistiac v ňom žiadny náznak nezákonnosti alebo svojvoľnosti.

Súd rozsudkom z 10. júla 2012 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd poznamenal, že sťažnosť nie je zjavne nepodložená v zmysle článku 35 ods. 3 Dohovoru. Ďalej poznamenal, že nie je neprijateľná ani z iných dôvodov. Preto ju vyhlásil za prijateľnú.

Po preskúmaní podstaty sťažnosti sa Súd stotožnil s argumentáciou vlády, že zmena zákona, ktorá vylúčila reštitúciu nehnuteľností podľa zákona z roku 2003 v prípadoch, v ktorých takáto nehnuteľnosť bola vo vlastníctve nielen fyzických ale aj právnických osôb spadajúcich do oblasti súkromného práva, sledovala cieľ zabezpečenia právnej istoty pre týchto vlastníkov. Závazok právnických ako aj fyzických osôb, aby vrátili nehnuteľnosť, ktorú nadobudli v dobrej viere pôvodným vlastníkom, by vyžadoval prijatie ďalších opatrení s cieľom poskytnutia adekvátnej náhrady týmto vlastníkom. Toto je taktiež podporené skutočnosťou, že zmena vylúčila reštitúciu nehnuteľnosti *in natura* iba vo vzťahu k právnickým osobám, ktoré neužívali alebo neboli správcom majetku štátu. Podľa Súdu bola posudzovaná legislatívna zmena prijatá s cieľom riešiť otázky všeobecného záujmu, ktoré sa

týkajú určitého počtu osôb, a nebola prijatá za konkrétnym účelom zasiahnuť do konania ktorého sťažovateľa boli účastníkmi. Nepozbavila sťažovateľov práva požadovať inú, dostupnú formu náhrady. Súd tiež zohľadnil, že reštitučné nároky sťažovateľov nezanikli, pretože štát sa zaviazal poskytnúť za ne náhradu, či už vo forme poskytnutia iného pozemku alebo finančnej náhrady. Okrem toho Súd tiež konštatoval, že konanie pred vnútroštátnymi orgánmi nevykazovalo žiadne známky svojvoľnosti alebo nespravodlivosti. V tejto súvislosti poznamenal, že vnútroštátne súdy sa zaoberali argumentmi sťažovateľov a svoje rozhodnutia dostatočne a relevantne zdôvodnili. Súd preto dospel k záveru, že **nedošlo k porušeniu práva sťažovateľov** na spravodlivé súdne konanie **podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru**.

WINKLER proti Slovenskej republike

rozsudok zo 17. júla 2012

Prípád vznikol na základe sťažnosti č. 25416/07 podanej proti Slovenskej republike 6. júna 2007 slovenským štátnym občanom, pánom Róbertom Winklerom. Sťažovateľ sa podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru sťažoval, že jeho pozbavenie slobody po 25. máji 2005 bolo nezákonné v dôsledku absencie formálneho rozhodnutia súdu o väzbe, a že suma, ktorá mu bola priznaná na vnútroštátnej úrovni v kontexte zisteného porušenia bola nedostatočná.

Prípád sťažovateľa sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Po preskúmaní okolností prípadu ústavný súd konštatoval porušenie práv sťažovateľa podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru a článku 17 ods. 2 a 5 ústavy v dôsledku absencie formálneho rozhodnutia o väzbe po tom, ako uplynula lehota väzby sťažovateľa v prípravnom konaní a ako bola medzičasom podaná na sťažovateľa obžaloba. Za zistené porušenie ústavný súd priznal sťažovateľovi primerané finančné zadostučinenie vo výške 70 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia. Okrem toho zrušil neskoršie uznesenie krajského súdu, ktorým bolo potvrdená dôvodnosť sťažovateľovej väzby v konaní pred súdom.

Súd rozsudkom zo 17. júla 2012 pripojil k podstate otázku, či si sťažovateľ zachoval status poškodenej osoby a následne vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa vo svojom rozsudku nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľa nemožno ďalej považovať za poškodenú osobu, vzhľadom na primerané finančné zadostučinenie priznané zo strany ústavného súdu. V tejto súvislosti dospel k záveru, že odškodnenie vo výške 70 000 Sk bolo za okolností prípadu nedostatočné. Sťažnosť preto vyhlásil za prijateľnú.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti podľa článku 5 ods. 1 Dohovoru uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 5 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru sa Súd stotožnil s právnym názorom ústavného súdu, že sťažovateľova väzba po tom, ako uplynula lehota, na ktorú bola v prípravnom konaní predĺžená, bola nezákonná. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 5 ods. 1 Dohovoru**.

Sťažovateľ si uplatnil 163 646 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu nákladov a výdavkov si neuplatnil. Berúc do úvahy, čiastočné odškodnenie, ktorého sa

sťažovateľ domohol zo strany ústavného súdu, Súd priznal sťažovateľovi 8 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy, zvyšok jeho nároku zamietol.

MAXIAN A MAXIANOVÁ proti Slovenskej republike
rozsudok z 24. júla 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 44482/09 podanej proti Slovenskej republike 12. augusta 2009 dvomi slovenskými štátnymi občanmi, pánom J. Maxianom a pani I. Maxianovou. Vo svojej sťažnosti namietali, že došlo k porušeniu ich práva na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručeného článkom 6 ods. 1 Dohovoru dĺžkou konania o zaplatenie peňažnej sumy, ktoré sa začalo v máji 1996. Konanie bolo prerušené od roku 1998 do roku 2003, kedy sa skončilo konanie, ktorého výsledok bol pre namietané konanie podstatný. V čase posudzovania sťažnosti Súdom tak dĺžka konania bez obdobia, počas ktorého bolo konanie prerušené, predstavovala viac ako 10 rokov na dvoch stupňoch konania.

Dĺžkou namietaného konania sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ten v septembri 2007 nálezom rozhodol, že nedošlo k porušeniu práva sťažovateľov. Podľa ústavného súdu nečinnosť súdu v dôsledku existencie prekážky jeho postupu vytvorenej zákonom ustanoveným postupom (napr. právoplatným uznesením o prerušení konania), tak ako to bolo v prípade sťažovateľov, sa neposudzovala ako zbytočné priesťahy v súdnom konaní.

Súd rozsudkom z 24. júla 2012 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na nález ústavného súdu tvrdila, že sťažnosť na neprimeranú dĺžku predmetného konania do vydania nálezu ústavného súdu bola zjavne nepodložená. V tejto súvislosti ďalej tvrdila, že ak sa po tomto dátume vyskytli v konaní priesťahy, mali sťažovatelia podať novú sťažnosť podľa článku 127 ústavy. Súd poukázal na to, že v predmetnom prípade ústavný súd dospel k odlišnému záveru ako vo vzťahu k iným konaniam, v ktorých bola situácia sťažovateľov analogická. Za daných okolností a berúc do úvahy princípy zakotvené vo svojej judikatúre sa Súd nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovatelia sa mali po vyhlásení nálezu opakovane dožadovať nápravy na ústavnom súde.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel k záveru, že dĺžka konania bola prehnaná. Okrem toho konštatoval aj ďalšie priesťahy v období po tomto náleze. V dôsledku toho konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovatelia požadovali spoločne 68 896,92 EUR ako náhradu majetkovej škody. Ďalej požadovali 8 000 EUR ako náhradu nemajetkovej ujmy a 6 844,05 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a požadovanou majetkovou škodou, preto zamietol tento nárok. Na druhej strane priznal spoločne sťažovateľom 6 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 200 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov.

FERENČÍKOVÁ proti Slovenskej republike
rozsudok z 25. septembra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 39912/09 podanej proti Slovenskej republike 16. júla 2009 dvomi slovenskými štátnymi občanami, pani Natáliou Ferenčíkovou a pani Jessicou Júliou Fetrenčíkovou. Sťažovateľky žalovali Slovenskú republiku pre porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v konaní o nároku na výživné. Okrem toho podľa článku 13 Dohovoru namietali, že nemali v tomto ohľade k dispozícii účinný prostriedok nápravy.

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Vo februári 2004 vnútroštátne súdy zamietli návrh prvej sťažovateľky na určenie výživného vo vzťahu k druhej sťažovateľke z dôvodu, že neuviedla adresu bývalého manžela a nebolo možné zabezpečiť jeho prítomnosť na účely konania. Krajský súd však vo svojom rozhodnutí uviedol, že v prípade, ak prvá sťažovateľka získa adresu bývalého manžela, nebude to prekážkou pre podanie nového návrhu na určenie výživného vo vzťahu k obdobiu do februára 2004. Následne okresný súd v konaní o rozvod a o úpravu práv a povinností uložil bývalému manželovi prvej sťažovateľky povinnosť, aby prispieval na výživu svojej dcéry, pričom na identifikáciu bývalého manžela bola použitá tá istá adresa ako vo vyššie uvedenom konaní. Tretie konanie o výživné prvá sťažovateľka iniciovala po zamietnutí jej prvého návrhu na určenie výživného, pričom uviedla novú adresu sťažovateľa. Akokoľvek, súdy zamietli jej návrh v tej časti, v akej sa týkal výživného v období do februára 2004 z dôvodu *res iudicata*, vzhľadom na to, že vnútroštátne súdy rozhodovali o výživnom pre toto obdobie v prvom iniciovanom konaní. V súvislosti s uvedenými okolnosťami sťažovateľky tvrdili, že konanie o výživné v časti týkajúcej sa nároku do februára 2004 bolo svojvoľné a v rozpore s ich právom na prístup k súdu, pretože vnútroštátne súdy zamietli ich návrh v časti výživného z dôvodu, že sa im nepodarilo zistiť adresu pobytu bývalého manžela a otca dcéry, ktorý bol štátnym občanom USA. Tiež poukazovali na to, že hoci ich nárok na výživné bol uznaný v inom konaní, súdy zastavili konanie o novom návrhu z dôvodu *res iudicata*.

Námietkami sťažovateľiek sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ústavný súd v máji 2009 odmietol ich sťažnosť z dôvodu, že nevyužili všetky dostupné prostriedky nápravy, keď poukázal na to, že nepodali dovolanie. Hoci v tomto ohľade ústavný súd poznamenal, že dovolanie bolo podľa § 238 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku vylúčené vo vzťahu k veciam spravujúcim sa zákonom o rodine, čo bol aj ich prípad, sťažovateľky sa mali odvolať na § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku, ktorý umožňoval podanie dovolania vo všetkých veciach, v ktorých došlo k závažným procesným pochybeniam.

Súd rozsudkom z 25. septembra 2012 spojil skúmanie podstaty sťažnosti podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru týkajúceho sa namietaného porušenia práva na prístup k súdu a námietok vlády podľa článku 35 ods. 1 Dohovoru a zamietol ich. Následne vyhlásil sťažnosť podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru týkajúcu sa namietaného porušenia práva na prístup k súdu za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľky nevyčerpali všetky vnútroštátne prostriedky nápravy, keď mohli podať dovolanie a následne ústavnú sťažnosť. V tomto ohľade zistil rozdielne prístupy pri posudzovaní prípustnosti dovolania, keď poukázal na to, že generálna prokuratúra, ako aj najvyšší súd nepodporovali vo svojich rozhodnutiach prax, ktorá by umožňovala podať dovolanie aj vo veciach spravujúcich sa zákonom o rodine, zatiaľ čo ústavný súd takúto

možnosť vo svojej rozhodovacej činnosti pripúšťal. Z toho dôvodu Súd dospel k záveru, že vláda nepreukázala, že by dovolanie bolo účinným prostriedkom nápravy, ktoré sťažovateľky mali využiť vo vzťahu ku konaniu o výživné. Tiež sa nestotožnil ani s argumentáciou vlády, že ich sťažnosť bola podaná po uplynutí šesťmesačnej lehoty na podanie sťažnosti.

Pokiaľ ide o podstatu namietaného porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru, Súd konštatoval, že hoci nebolo rozhodnuté o podstate nároku na výživné v prvom konaní, súdy sa v novom konaní odmietli ním zaoberať. V tomto ohľade mal Súd za to, že bez ohľadu na právny dôvod odmietnutia takéhoto preskúmania, hlavným dôvodom bolo, že sťažovateľky nezaobstarali aktuálnu adresu odporcu. Tento dôvod sa však Súdu nejavil logický, nakoľko tým istým rozsudkom dotknutý súd zaviazal odporcu na platenie výživného v období nasledujúcom po februári 2004, pričom vychádzal z rovnakej adresy ako v prvom rozsudku. Z toho dôvodu Súd dospel k záveru, že sťažovateľky boli pozbavené práva na prístup k súdu, pokiaľ ide o ich návrh na určenie výživného v období pred prvým rozsudkom, t.j. do februára 2004. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovateľky si uplatnili 3 980 EUR z titulu majetkovej škody a 4 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho požadovali 2 463,23 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi konštatovaným porušením a uplatnenou majetkovou škodou, preto zamietol tento nárok. Na druhej strane Súd dospel k záveru, že sťažovateľky museli utpieť nemajetkovú ujmu, preto im priznal spoločne 4 000 EUR z tohto titulu. Okrem toho im priznal 2 000 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Zvyšok ich nárokov zamietol.

ODBOROVÝ ZVÄZ POLÍCIE V SLOVENSKEJ REPUBLIKE A ĎALŠÍ proti Slovenskej republike rozsudok z 25. septembra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 11828/08 podanej proti Slovenskej republike 16. februára 2008 Odborovým zväzom polície v Slovenskej republike a ďalšími tromi osobami, ktoré sú jeho členmi. Sťažovatelia, odborový zväz a traja jeho členovia, vrátane viceprezidenta a bývalého viceprezidenta, žalovali Slovenskú republiku pre porušenie práv zaručených v článku 10 Dohovoru a v článku 11 Dohovoru.

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. V októbri 2005 odborový zväz polície zorganizoval verejné protestné zhromaždenie proti navrhovaným legislatívnym zmenám týkajúcim sa sociálnych istôt policajtov a ich nízkych plátov, počas ktorého bol skandovaný slogan vyzývajúci vtedajšiu vládu na odstúpenie. V nadväznosti na udalosti vtedajší minister vnútra v médiách poskytol niekoľko vyjadrení, ktorými ostro kritizoval toto protestné zhromaždenie a varoval policajtov, že dôjde k prepusteniu každého príslušníka polície, ktorý koná v rozpore s Etickým kódexom príslušníka Policajného zboru. Okrem toho minister vnútra odvolal prezidenta odborového zväzu zo svojej funkcie a jedného zo sťažovateľov z dozornej rady poisťovne spadajúcej pod ministerstvo vnútra. V súvislosti s týmito udalosťami sťažovatelia tvrdili, že vyššie uvedené vyjadrenia ministra vnútra a jeho nasledujúce konanie porušili ich práva na slobodu prejavu a slobodu zhromažďovania.

Námietkami sťažovateľov týkajúcimi sa výrokov ministra vnútra, ktoré boli publikované v denníku *SME* a odvysielané v jednej diskusnej relácii v televízii sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ten však v októbri 2007 nálezom konštatoval, že k porušeniu práv odborového zväzu polície nedošlo.

Súd rozsudkom z 25. septembra 2009 vyhlásil za prijateľné námietky podľa článku 10 a 11 Dohovoru v rozsahu, v akom boli zhodné s námietkami, ktoré sťažovatelia vzniesli na ústavnom súde a zvyšok sťažnosti vyhlásil za neprijateľný.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa stotožnil s argumentáciou vlády, že časť svojich námietok sťažovatelia nevzniesli na ústavnom súde alebo na občianskoprávných súdoch v súlade s formálnymi požiadavkami. Na druhej strane, pokiaľ ide o vyššie uvedené námietky vznesené na ústavnom súde, Súd dospel k záveru, že sťažnosť v tejto časti vyvoláva závažné otázky skutkového a právneho charakteru, ktoré je potrebné preskúmať v štádiu konania o podstate sťažnosti, a preto sťažnosť v tejto časti vyhlásil za prijateľnú.

Po preskúmaní podstaty sťažnosti, pokiaľ ide o namietané porušenie článku 11 Dohovoru posudzovaného v spojení s článkom 10 Dohovoru, Súd poznamenal, že vyjadreniami a konaním ministra vnútra došlo k zásahu do práv sťažovateľov. V tejto súvislosti však mal za to, že zásah bol vykonaný v súlade so zákonom a sledoval legitímny cieľ, nakoľko jeho účelom bolo zabezpečenie vhodného správania na strane policajtov a zachovanie dôvery verejnosti v políciu. Pri posudzovaní otázky primeranosti sledovaného legitímneho zásahu, Súd dospel k záveru, že nebol neprimeraný, keď poznamenal, že napadnuté vyjadrenia ministra vnútra boli reakciou na výzvu na odstúpenie vlády, ktoré považoval za porušenie povinnosti príslušníkov polície správať sa na verejnosti nestranne a rezervovane. Okrem toho prihliadol na to, že minister vnútra výslovne uznal, že členovia polície si môžu voľiť svojich vlastných zástupcov, ako aj, že nebolo preukázané, že by prvému sťažovateľovi bolo bránené pri výkone svojich odborárskych činností. Tiež poukázal na to, že ani ďalším sťažovateľom nebolo bránené ako zástupcom alebo členom odborového zväzu vo výkone ich práv na slobodu zhromažďovania. Okrem toho Súd vzal do úvahy aj záver ústavného súdu, že vyjadrenia ministra vnútra predstavovali okamžitú reakciu na myšlienky a názory prezentované na protestnom zhromaždení, a že ako čelný predstaviteľ ministerstva vnútra bol oprávnený vyjadriť svoj názor k situácii týkajúcej sa ministerstva, za ktoré niesol zodpovednosť. So zreteľom na uvedené skutočnosti Súd dospel piatimi hlasmi ku dvom k záveru, že v predmetnom prípade **nedošlo k porušeniu práva** odborového zväzu polície a ďalších sťažovateľov na slobodu zhromažďovania **podľa článku 11 Dohovoru posudzovaného v spojení s právom na slobodu prejavu podľa článku 10 Dohovoru.**

VOJTĚCHOVÁ proti Slovenskej republike rozsudok z 25. septembra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 59102/08 podanej proti Slovenskej republike 19. novembra 2008 slovenskou štátnou občiankou, pani Alenou Vojtěchovou. Sťažovateľka sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažovala na nespravodlivosť občianskoprávneho konania týkajúceho sa výpovede z nájmu, pričom okrem iného poukazovala na to, že súdy nevzali do úvahy argument týkajúci sa jej ťažkej finančnej situácie, ako aj situácie jej matky, vo svetle § 712b Občianskeho zákonníka, keď udelili súhlas s výpoveďou zmluvy.

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Sťažovateľka žila s matkou v družstevnom byte. V roku 2000 stavebné bytové družstvo podalo na sťažovateľkinu matku žalobu, ktorou žiadalo o výpoveď nájmovej zmluvy k bytu, pretože nezaplatila nájomné a služby spojené s užívaním bytu. Žalovaná sa bránila tvrdením, že je nemobilným invalidom a jej dcéra sa o ňu stará dvadsať rokov a je nezamestnaná. Boli vo finančnej núdzi a preto nezaplatili nájomné. Napriek tomu, že stav nezavinenej hmotnej núdze bol podľa vtedy

platných právnych predpisov jedným z dôvodov vylučujúcich vydanie súhlasu súdu s výpoveďou nájmu bytu, sa súd touto skutočnosťou nezaoberal a súhlas vydal. Rozhodnutie bolo potvrdené súdmi vyššej inštancie, vrátane najvyššieho súdu. Námietskami sťažovateľky o porušení článku 6 ods. 1 Dohovoru v občianskoprávnom konaní sa zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Tento v máji 2008 vyhlásil sťažnosť za zjavne neopodstatnenú majúc za to, že konečné rozhodnutie najvyššieho súdu nebolo ani svojvoľné, ani inak v rozpore s článkom 6 ods. 1 Dohovoru.

Vzhľadom na okolnosti prípadu vláda zaslala Súdu jednostrannú deklaráciu, v ktorej okrem iného uznala porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie zaručené článkom 6 ods. 1 Dohovoru a požiadala o vyčiarknutie sťažnosti zo zoznamu prípadov. Sťažovateľka nesúhlasila s tým, aby Súd prípad vyčiarkol zo zoznamu na základe jednostrannej deklarácie vlády a trvala na tom, aby o jej prípade rozhodol. Ako dôvod uviedla, že iba na základe rozsudku Súdu konštatujúceho porušenie práva podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru je prípustná obnova dotknutého vnútroštátneho konania.

Súd rozsudkom z 25. septembra 2012 zamietol žiadosť vlády o vyčiarknutie sťažnosti zo zoznamu prípadov na základe jednostrannej deklarácie a vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, vláda informovala Súd s odkazom na podmienky svojej jednostrannej deklarácie, že nepovažuje za potrebné predložiť písomné stanovisko, v ktorom by sa zaoberala námietskami sťažovateľky podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru. Súd s poukazom na to, že sťažovateľka môže tvrdiť, že je obeťou porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru v namietanom konaní v zmysle článku 34 Dohovoru poznamenal, že sťažnosť nie je zjavne nepodložená. Ďalej poznamenal, že nie je neprijateľná ani z iných dôvodov, a preto ju vyhlásil za prijateľnú.

Pokiaľ ide o podstatu namietaného porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru, Súd najskôr poznamenal, že podľa jeho konštantnej judikatúry odrážajúcej princíp, ktorý je úzko spojený s riadnym výkonom spravodlivosti, rozsudky súdov a iných tribunálov musia primerane uvádzať dôvody, na ktorých sú založené. V tejto súvislosti poukázal na to, že v rozsudku okresného súdu sa neuvádzalo, či súd vzal do úvahy argument týkajúci sa materiálnej situácie sťažovateľky a jej matky, a či posúdil splnenie podmienok podľa § 792b v spojení s § 879c ods. 1 Občianskeho zákonníka. Taktiež poukázal na to, že odvolací súd prvostupňový rozsudok potvrdil, pričom z neho nevyplývalo, že by sa zaoberal situáciou sťažovateľky. Následne ani najvyšší súd nezistil žiaden relevantný základ pre zrušenie rozsudkov nižších súdov a ústavný súd nezistil porušenie práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie. Za daných okolností Súd konštatoval, že argument týkajúci finančnej situácie sťažovateľky a jej matky bol relevantný a súdy zaoberajúce sa podstatou prípadu boli povinné dať naň odôvodnenú odpoveď a vysvetliť, prečo rozhodli, že § 712b sa v tomto prípade neuplatnil. Ich zistenia v tomto ohľade boli rozhodujúce pre právo sťažovateľkinej matky a sťažovateľky bývať naďalej v byte. Na základe vyššie uvedeného Súd dospel k záveru, že súdy svoje rozhodnutia dostatočne neodôvodnili vo svetle predložených argumentov a právnych predpisov platných v danom čase. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovateľka si uplatnila 10 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 331,81 EUR za výdavky a náklady vynaložené pred ústavným súdom a 1082,90 EUR za výdavky vynaložené pred Súdom. Súd priznal sťažovateľke 3 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 1 400 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Zvyšok jej nárokov zamietol.

LADUNA proti Slovenskej republike (č. 2)
rozsudok z 2. októbra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 13439/10 podanej proti Slovenskej republike 1. marca 2010 slovenským štátnym občanom, pánom Petrom Ladunom. Sťažovateľ sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval na dĺžku dvoch konaní o žalobe na ochranu osobnosti. Dĺžka prvého konania v čase posudzovania sťažnosti Súdom predstavovala viac ako 8 rokov a 10 mesiacov na troch stupňoch konania. Dĺžka druhého konania v čase posudzovania sťažnosti Súdom predstavovala viac ako 9 rokov a 10 mesiacov na dvoch stupňoch konania.

Dĺžkami oboch konaní sa zaoberal aj ústavný súd na základe viacerých sťažností podľa článku 127 ústavy. Ani v jednom prípade však nekonštatoval porušenie práv sťažovateľa postupom dotknutých vnútroštátnych súdov a podané ústavné sťažnosti odmietol, či už z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti alebo pre nedodržanie šesťmesačnej lehoty na podanie sťažnosti.

Súd rozsudkom z 2. októbra 2012 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že článok 6 ods. 1 Dohovoru nie je aplikovateľný na prvé konanie o žalobe na ochranu osobnosti, vzhľadom na to, že predmetné konanie bolo zastavené uznesením procesného charakteru. V tejto súvislosti mal za to, že išlo o rozhodovanie o občianskych právach a záväzkoch sťažovateľa. Okrem toho sa Súd nestotožnil ani s argumentáciou vlády, že sťažovateľ nevyčerpal vo vzťahu k dotknutým konaniam vnútroštátne prostriedky nápravy, vzhľadom na to, že vo vzťahu k nim nepodal nové ústavné sťažnosti. V tomto ohľade Súd vo vzťahu k prvému konaniu na ochranu osobnosti poznamenal, že sťažovateľ sa nedomohol primeranej nápravy na základe prvej ústavnej sťažnosti, a preto sa od neho nevyžadovalo, aby podal ďalšiu sťažnosť. Rovnako sa od neho nevyžadovalo podanie novej ústavnej sťažnosti ani vo vzťahu k druhému konaniu, keď Súd poukázal na to, že sťažovateľ sa predtým trikrát obrátil na ústavný súd na základe ústavných sťažností, ktoré pokrývali dĺžku podstatnej časti posudzovaného obdobia.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konaní Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel vo vzťahu k obom konaniam k záveru, že ich dĺžka bola prehnaná. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**.

Sťažovateľ si uplatnil 20 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 100 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Súd priznal sťažovateľovi 6 600 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 100 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Zvyšok jeho nárokov zamietol.

TRESA proti Slovenskej republike
rozsudok z 2. októbra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 209/10 podanej proti Slovenskej republike 10. decembra 2009 slovenským štátnym občanom, pánom Ondrejom Tresom. Sťažovateľ sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval na dĺžku konania o odstránenie neoprávnenej stavby. Konanie sa začalo v októbri 1994, pričom v máji 2009 bolo konanie v časti nároku

právoplatne skončené a časť nároku bola vylúčená na samostatné konanie. V čase posudzovania sťažnosti Súdom teda konanie prebiehalo viac ako 17 rokov a 11 mesiacov na dvoch stupňoch konania, pričom stále nebolo právoplatne skončené.

Dĺžkou konania sa v septembri 2009 zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Tento ju však odmietol, a to čiastočne z dôvodu jej oneskoreného podania vo vzťahu k časti konania o pôvodnom nároku a čiastočne pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí na podanie sťažnosti, pokiaľ ide o konanie o vylúčenom nároku.

Súd rozsudkom z 2. októbra 2012 vyhlásil sťažnosť za prijateľnú.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľ nevyčerpal účinným spôsobom vnútroštátne prostriedky nápravy, pretože nepodal sťažnosť podľa článku 127 ústavy v súlade s formálnymi náležitosťami a ustálenou praxou ústavného súdu. V tejto súvislosti Súd vytkol ústavnému súdu spôsob, akým odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa. Konkrétne poznamenal, že ústavný súd nepreskúmal podstatnú časť konania o vylúčenom nároku z dôvodu, že sťažovateľ neuviedol spisovú značku tohto konania, hoci v čase vyhlásenia rozhodnutia ústavného súdu konanie o vylúčenom nároku ešte nebolo zapísané pod samostatnú spisovú značku. Tiež vzal do úvahy, že sťažovateľ formuloval svoju sťažnosť spôsobom, ktorý by umožnil ústavnému súdu preskúmať celkovú dĺžku konania, a preto námietku vlády neakceptoval.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd poznamenal, že konanie o pôvodnom nároku, vo vzťahu ku ktorému už bolo konanie skončené, ako aj konanie o vylúčenom nároku je potrebné považovať za jeden spor. Následne dospel k záveru, že dĺžka predmetného konania bola prehnaná a nespĺňala požiadavku „primeranej lehoty“. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovateľ si uplatnil 8 300 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 1 134,59 EUR z titulu náhrady nákladov a výdavkov vynaložených v konaní pred ústavným súdom a v konaní pred Súdom. Súd priznal sťažovateľovi požadovaných 8 300 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 1 135 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov.

PISKURA proti Slovenskej republike (č. 2)

rozsudok zo 16. októbra 2012

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 3817/07 podanej proti Slovenskej republike 11. januára 2007 slovenským štátnym občanom, pánom Františkom Piskurom. Sťažovateľ sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval na dĺžku konkurzného konania, do ktorého si prihlásil svoj priznaný nárok na náhradu škody z titulu nevyplatennej mzdy a na dĺžku konania o náhrade škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. Konkurzné konanie sa začalo v januári 2003, kedy si sťažovateľ prihlásil svoju pohľadávku do konkurzného konania a stále sa neskončilo. V čase posudzovania sťažnosti Súdom tak konkurzné konanie prebiehalo viac ako 9 rokov a 7 mesiacov na dvoch stupňoch konania. Konanie o náhradu škody v čase posudzovania sťažnosti Súdom prebiehalo viac ako 5 rokov a 9 mesiacov, pričom počas tohto

obdobia sa vo veci konalo na jednom stupni konania. Okrem toho sťažovateľ namietal porušenie článku 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru, článku 14 Dohovoru a článku 1 a 13 Dohovoru.

Dĺžkou napadnutých konaní sa zaoberal aj ústavný súd na základe viacerých sťažností podľa článku 127 ústavy. Pokiaľ ide o konkurzné konanie, ústavný súd v auguste 2009 nálezom rozhodol, že v konaní došlo k priet'ahom. V dôsledku toho priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 1 600 EUR a náhradu trov právneho zastúpenia. Okrem toho prikázal krajskému súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov. Pokiaľ ide o konanie o náhradu škody, ústavný súd odmietol podanú ústavnú sťažnosť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti, nakoľko v postupe dotknutého súdu nezistil také obdobia nečinnosti, ktoré by bolo možné označiť za priet'ahy. Rovnako boli odmietnuté aj ďalšie dve ústavné sťažnosti sťažovateľa, či už z dôvodu neprípustnosti alebo z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Súd rozsudkom zo 16. októbra 2010 vyhlásil sťažnosť na neprimeranú dĺžku konkurzného konania, ako aj konania o náhradu škody za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, ktorá s odvolaním sa na nález ústavného súdu vo vzťahu ku konkurznému konaniu tvrdila, že sťažovateľa ďalej nemožno považovať za poškodenú osobu, vzhľadom na nápravu, ktorú získal na vnútroštátnej úrovni zo strany ústavného súdu. V tejto súvislosti Súd dospel k záveru, že priznané odškodnenie bolo za okolností prípadu neprimerane nízke. Okrem toho poukázal na to, že nedošlo ani k urýchleniu konania na základe príkazu ústavného súdu konať vo veci bez zbytočných priet'ahov. Rovnako sa nestotožnil ani s argumentáciou vlády, že sťažovateľ mohol podať ďalšiu ústavnú sťažnosť vo vzťahu ku konaniu o žalobe o náhradu škody, ak sa domnieval, že v konaní došlo k priet'ahom.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti na dĺžku konania Súd uviedol, že už viackrát zistil porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru v prípadoch vyvolávajúcich rovnaké otázky ako predmetný prípad. Tiež poznamenal, že v pracovnoprávných sporoch je potrebné konať s osobitnou starostlivosťou. Po preskúmaní všetkých predložených materiálov a so zreteľom na svoju judikatúru Súd dospel k záveru, že dĺžka konkurzného konania, ako aj konania o náhradu škody bola prehnaná. Z toho dôvodu Súd konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovateľ požadoval 90 314 EUR z titulu majetkovej škody a 165 969 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a uplatnenou majetkovou škodou, preto nárok na náhradu majetkovej škody zamietol. Na druhej strane priznal sťažovateľovi 5 200 EUR z titulu nemajetkovej ujmy, berúc do úvahy odškodnenie, ktorého sa sťažovateľ domohol na vnútroštátnej úrovni v konaní pred ústavným súdom.

MAJCHRÁK proti Slovenskej republike rozsudok z 23. októbra 2012

Prípad vznikol na základe sťažnosti č. 21463/08 podanej proti Slovenskej republike 14. apríla 2008 slovenským štátnym občanom, pánom Petrom Majchrákom. Sťažovateľ sa podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru sťažoval, že žalobe proti nemu o zaplatenie peňažnej sumy z titulu zmluvnej pokuty bolo vyhovené svojvoľne. Ďalej namietal, že dĺžka predmetného

konania a následného výkonu rozhodnutia bola neprimeraná. Okrem toho namietal, že uznesenie zo 6. decembra 2007 o odmietnutí jeho sťažnosti ústavným súdom z dôvodu oneskoreného podania bolo svojvoľné, a že toto odmietnutie sa opieralo o nesprávnu informáciu poskytnutú okresným súdom týkajúcu sa nadobudnutia právoplatnosti rozsudku krajského súdu, ktorý chcel sťažnosťou podľa článku 127 ústavy napadnúť na ústavnom súde. Tiež namietal svojvoľnosť odmietnutia jeho ústavnej sťažnosti v kontexte konania o výkon rozhodnutia. Napokon sťažovateľ namietal porušenie článkov 13 a 14 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 12.

Súd rozsudkom z 25. septembra 2012 vyhlásil sťažnosť týkajúcu sa namietaného porušenia práva na prístup k súdu spočívajúcu v odmietnutí sťažovateľovej sťažnosti ústavným súdom vo vzťahu ku konaniu o zaplatenie peňažnej sumy za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľ nevyčerpal vnútroštátne prostriedky nápravy, pretože nepodal žalobu o náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. V tejto súvislosti Súd uviedol, že vláda nepreukázala, že prostriedok nápravy, na ktorý poukázala, bol sťažovateľovi dostupný a dostatočný na to, aby mu poskytol nápravu vo vzťahu k namietanému porušeniu, a že existoval s dostatočným stupňom istoty nielen v teórii, ale aj v praxi. Súd v tomto smere skonštatoval, že žaloba o náhradu škody by v žiadnom prípade nevedla k oprave uznesenia ústavného súdu, a že aby bola takáto žaloba úspešná, museli byť zistené prvky škody a príčinná súvislosť, čo následne predpokladalo, že by musel byť zistený hypotetický výsledok v takom prípade, ak by sťažnosť sťažovateľa nebola odmietnutá z dôvodu zmeškania lehoty.

Pokiaľ ide o podstatu namietaného porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru, Súd konštatoval, že čo sa týka včasnosti ústavnej sťažnosti, kľúčovým kritériom pre jej posúdenie bol dátum, kedy napadnuté rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť a vykonateľnosť. V tejto súvislosti poukázal na to, že sťažovateľ založil svoj výpočet lehoty od začiatočného dátumu 28. júla 2007 a poskytol ústavnému súdu dôkaz *prima facie* v tomto ohľade. Ústavný súd si však zo svojej vlastnej iniciatívy zadovážil informáciu o nadobudnutí právoplatnosti rozsudku, ktorá bola iná ako informácia predložená sťažovateľom. Súd ďalej konštatoval, že ústavný súd založil svoje rozhodnutie o odmietnutí sťažnosti výlučne na tej druhej informácii, bez toho, aby oboznámil sťažovateľa o rozpore v dátumoch alebo aby mu umožnil sa k tomu vyjadriť. V tejto súvislosti Súd konštatoval, že práve chybná informácia o začiatku plynutia lehoty na podanie sťažnosti viedla ústavný súd k odmietnutiu sťažovateľovej ústavnej sťažnosti. Súd preto dospel k záveru, že pozbavením sťažovateľa možnosti vyjadriť sa k informácii zadováženej ústavným súdom zo svojej vlastnej iniciatívy, čo bolo pre rozhodnutie kľúčové, spolu so skutočnosťou, že informácia bola nesprávna, došlo k porušeniu práva sťažovateľa na prístup k súdu. Z toho dôvodu Súd konštatoval **porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru.**

Sťažovateľ požadoval 18 331,41 EUR ako náhradu majetkovej škody a 33 193,92 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Sťažovateľ tiež požadoval sumu 11 201,79 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov. Súd priznal sťažovateľovi 7 800 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a zvyšok jeho nárokov zamietol.

K rozsudku bol pripojený aj čiastočne odlišný názor sudkyne Gyulumyanovej, podľa ktorej výška priznaného zadosťučinenia bola prehnaná, nakoľko podľa nej sa pri posudzovaní nemajetkovej ujmy nezobral do úvahy fakt, že sťažovateľ sám prispel k odmietnutiu jeho ústavnej sťažnosti, tým, že čakal až do úplného konca dvojmesačnej lehoty pred tým ako podal svoju sťažnosť na ústavný súd.

ZBOROVSKÝ proti Slovenskej republike rozsudok z 23. októbra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 14325/08 podanej proti Slovenskej republike 7. marca 2008 dvomi slovenskými štátnymi občanmi, pánom Imrichom Zborovským a Františkom Zborovským. Sťažovatelia podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru namietali, že súdy svojvoľne zamietli ich dovolanie a ústavné sťažnosti z roku 2006 a 2007. Okrem toho podľa článkov 6 ods. 1, 13, 14, 17 a 18 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1 namietali, že výsledok ich žaloby neslúžil verejnému záujmu, že boli svojvoľne pozbavení svojich majetkových práv, a že súdy svojvoľne zriadili vecné bremeno napriek tomu, že o to sťažovatelia nežiadali.

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Sťažovatelia iniciovali občianskoprávne konanie o vydanie príkazu na odstránenie garáže a uvoľnenie pozemku, ktoré sa skončilo rozsudkom o zriadení vecného bremena v prospech vlastníkov garáže a príkazom zaplatiť sťažovateľom náhradu vo výške 3 050 EUR. Krajský súd sa prvostupňovým rozsudkom stotožnil, a preto odvolanie podané účastníkmi konania odmietol. V júni 2006 sťažovatelia podali proti rozhodnutiu krajského súdu dovolanie. Poukázali pritom na ustanovenie § 237 písm. e) Občianskeho súdneho poriadku a namietali, že súdy nesprávne rozhodli o ich žalobe *ultra petitum*. Konkrétne namietali, že v sporových veciach boli súdy viazané formuláciou nárokov žalobcov, pričom súdy rozhodli nad ich rámec. Na konci januára 2007 najvyšší súd odmietol dovolanie ako neprípustné.

Prípacom sťažovateľov sa trikrát zaoberal aj ústavný súd. V marci 2005 na základe sťažnosti podanej podľa článku 127 ústavy, ústavný súd rozhodol, že okresný súd porušil právo sťažovateľov na prerokovanie veci v primeranej lehote, každému sťažovateľovi priznal primerané finančné zadosťučinenie vo výške 20 000 Sk a okresnému súdu prikázal konať. Druhú ústavnú sťažnosť na prieťahy v konaní nasledujúcom po rozhodnutí ústavného súdu, ústavný súd v januári 2007 odmietol ako zjavne neopodstatnenú. Sťažovatelia prostredníctvom nej tiež napadli údajnú svojvoľnosť rozhodnutí vnútroštátnych súdov. V tomto ohľade ústavný súd konštatoval, že dovolanie bolo prostriedkom, ktorý mali sťažovatelia k dispozícii a zistil, že ho aj využili. Keďže o ňom v tom čase ešte nebolo rozhodnuté, relevantnú časť ich sťažnosti odmietol z dôvodu jej predčasného podania. Tretiu ústavnú sťažnosť, v ktorej sťažovatelia namietali porušenie článku 6 ods. 1, 13 a 14 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1 ústavný súd v máji 2007 odmietol z dôvodu jej podania po uplynutí dvojmesačnej lehoty vo vzťahu k rozhodnutiam krajského a okresného súdu a vo vzťahu k rozhodnutiu dovolacieho súdu ju vyhlásil za zjavne neopodstatnenú.

Súd rozsudkom z 23. októbra 2012 pripojil námietku vlády podľa článku 35 ods. 3 písm. b) Dohovoru k podstate sťažnosti podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru týkajúcu sa namietaného prístupu k súdu a zamietol ju. Následne vyhlásil sťažnosť podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru týkajúcu sa namietaného nedostatku prístupu k súdu za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti Súd najskôr poznamenal, že námietka vlády podľa článku 35 ods. 3 písm. b) Dohovoru, že vec sťažovateľov bola náležite preskúmaná a že z pohľadu následného urovnania sporu so žalovanými sťažovatelia nemohli tvrdiť, že utrpeli závažnú ujmu, vyvoláva otázky, ktoré sú úzko spojené s podstatou sťažnosti, a že by bolo vhodné preskúmať ich v štádiu preskúmania podstaty. Následne vo svetle stanovísk strán Súd dospel k záveru, že sťažnosť vyvoláva závažné skutkové a právne otázky podľa Dohovoru, posúdenie ktorých si vyžaduje preskúmanie podstaty. Z toho dôvodu Súd dospel k záveru, že sťažnosť nie je zjavne nepodložená v zmysle článku 35 ods. 3 písm. a) Dohovoru. Ďalej poznamenal, že nie je neprijateľná ani z iných dôvodov. Preto ju vyhlásil za prijateľnú.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti Súd v rozsudku najprv zhrnul svoju judikatúru týkajúcu sa práva na prístup k súdu, zakotveného v článku 6 ods. 1 Dohovoru. Následne poznamenal, že hlavným argumentom sťažovateľov predloženým najvyššiemu a ústavnému súdu bolo, že súdy rozhodli *ultra petitem*, že odmietli vykonať a zobrať do úvahy všetky dôkazy, a že so sťažovateľmi nezaobchádzali rovnako. Aplikujúc princípy zakotvené v jeho judikatúre na predmetný prípad potom skonštatoval, že ústavná sťažnosť sťažovateľov z roku 2006 bola odmietnutá bez preskúmania podstaty prípadu z toho dôvodu, že bolo podané dovolanie. Rozhodovanie o dovolaní najvyšším súdom bolo obmedzené na preskúmanie podmienok prijateľnosti dovolania a rozhodovanie o ústavnej sťažnosti z roku 2007 bolo obmedzené na preskúmanie rozhodnutia najvyššieho súdu o odmietnutí dovolania. Z toho vyplýva, že niektoré námietky sťažovateľov, napríklad vo vzťahu k diskriminácii, neboli vo svojej podstate preskúmané najvyšším súdom a napriek zneniu článku 127 ústavy boli vylúčené aj z preskúmania ústavným súdom. Súd taktiež skonštatoval, že problém prístupu k ústavnému súdu v prípadoch, v ktorých bolo podané dovolanie, priznal aj sám ústavný súd napríklad v prípadoch sp. zn. III. ÚS 114/2010 a III. ÚS 407/2011, v ktorých rozhodoval v súlade s princípmi uvedenými v prípade *Zvolský a Zvolská proti Českej republike*. V každom ohľade tieto nálezy, ktoré boli vyhlásené po odmietnutí sťažnosti v prípade sťažovateľov, boli odlišné ako prístup ústavného súdu v prípade sťažovateľov. Podľa Súdu problém v tomto prípade bol štrukturálneho charakteru, zahŕňajúc pritom otázky funkčných a hierarchických vzťahov vnútroštátnych prostriedkov nápravy. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že odmietnutie relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľov z roku 2007 z toho dôvodu, že bola podaná po uplynutí dvojmesačnej zákonnej lehoty od vyhlásenia napadnutých rozhodnutí, v spojení s odmietnutím relevantnej časti ústavnej sťažnosti sťažovateľov z roku 2006 ako predčasnej, nebolo zlučiteľné s ich právom na prístup k súdu. Súd preto zamietol námietku vlády týkajúcu sa prijateľnosti sťažnosti, preskúmanú v štádiu podstaty a konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 6 ods. 1 Dohovoru**.

Sťažovateľ požadoval 9 759 EUR ako náhradu majetkovej škody a 5 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Sťažovateľ taktiež požadoval sumu 1 185 EUR ako náhradu trov právneho zastúpenia pred najvyšším súdom, ústavným súdom a Súdom. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a uplatnenou majetkovou škodou, preto tento nárok zamietol. Na druhej strane priznal sťažovateľom spoločne 3 250 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Zvyšok ich nárokov odmietol.

I.G. A ĎALŠÍ proti Slovenskej republike
rozsudok z 13. novembra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 15966/04 podanej proti Slovenskej republike 27. apríla 2004 trom slovenskými štátnymi občiankami, pani I.G., M.K. a R.H. Sťažovateľky vo svojej sťažnosti namietali porušenie článkov 3, 8, 12, 13 a 14 Dohovoru z dôvodu ich sterilizácie v nemocnici a nezískania náležitej nápravy zo strany slovenských orgánov.

Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. Sťažovateľky boli sterilizované na gynekologickom a pôrodníckom oddelení nemocnice s poliklinikou Krompachy (ďalej len „nemocnica v Krompachoch“), v zdravotníckom zariadení, ktoré v tom čase patrilo do pôsobnosti ministerstva zdravotníctva. Prvá sťažovateľka bola sterilizovaná 23. januára 2000, počas pôrodu jej druhého dieťaťa cisárskym rezom. Tvrdila, že jej neboli poskytnuté žiadne ďalšie detaily o pôrode, okrem oznámenia o pohlaví dieťaťa, ani jej nebolo oznámené, že jej bola vykonaná tubálna litigácia, a že bola sterilizovaná. Nasledujúce ráno ju navštívil ošetrojúci lekár, ktorý prišiel do jej izby a požiadal ju o podpísanie dokumentu. Bolo jej povedané, že dokument musí podpísať kvôli cisárskemu rezu, a že všetky ženy, ktorým bol vykonaný cisársky rez, ho museli podpísať. Dňa 28. januára 2000 bola prvá sťažovateľka prevezená do nemocnice v Košiciach kvôli pooperačným komplikáciám – zápalom. Dňa 9. februára 2000 bola v dôsledku závažnej infekcie a septického stavu opätovne operovaná. Počas operácie lekári prvej sťažovateľke vykonali hysterektómiu. Táto bola považovaná za život zachraňujúci úkon. Prvá sťažovateľka sa podľa jej tvrdení dozvedela o tom, že bola sterilizovaná počas svojho druhého pôrodu, 16. januára 2003, keď si prezerala zdravotné záznamy so svojím advokátom. Zdravotná dokumentácia obsahovala formulár s názvom „Žiadosť o vykonanie sterilizácie.“ Formulár bol vyplnený strojom. Bol datovaný 23. januára 2000 a bol podpísaný prvou sťažovateľkou. Druhá polovica predtlačenej formulára obsahovala rozhodnutie Okresnej komisie pre sterilizáciu v nemocnici Krompachy z 23. januára 2000. Týmto rozhodnutím bola schválená sterilizácia prvej sťažovateľky. Sťažovateľka mala v relevantnom čase 16 rokov a jej zákonní zástupcovia nedali súhlas s takýmto zákrokom. Druhá sťažovateľka bola sterilizovaná v nemocnici v Krompachoch 10. januára 1999. Sterilizácia bola vykonaná počas jej druhého pôrodu cisárskym rezom. Sťažovateľka uviedla, že krátko po prijatí do nemocnice bola prevezená do čakárne, kde sa objavila sestrička, ktorá jej bez uvedenia akéhokoľvek dôvodu povedala, že musí rodiť cisárskym rezom. Potom bol vykonaný cisársky rez. Počas zákroku nemocničný personál nemocnice v Krompachoch vykonal druhej sťažovateľke aj tubálnu litigáciu. V čase pôrodu mala druhá sťažovateľka 17 rokov (čiže bola neplnoletá) a nebola vydatá. Ani jej rodičia, ani druhá sťažovateľka, neboli o sterilizácii informovaní a nikdy nepodpísali žiaden dokument, ktorým by s ňou súhlasili. Druhá sťažovateľka sa až o 4 roky neskôr, počas trestného vyšetrovania dozvedela, že jej zdravotná dokumentácia obsahuje formulár označený „Žiadosť o sterilizáciu“ s jej podpisom z 9. januára 1999. Zdravotná dokumentácia obsahuje rozhodnutie Okresnej komisie pre sterilizáciu vyhovujúce žiadosti a datované 9. januára 1999. Tretia sťažovateľka bola sterilizovaná v nemocnici v Krompachoch 11. apríla 2002. Sterilizácia bola vykonaná počas jej štvrtého pôrodu, kedy porodila štvrté a piate dieťa (dvojičky) cisárskym rezom. Toto bol jej prvý pôrod cisárskym rezom. Pred pôrodom tretia sťažovateľka chodila na pravidelné tehotenské prehliadky k primárovi gynekologicko-pôrodnického oddelenia v nemocnici v Krompachoch. Bolo jej povedané, že jej tehotenstvo je rizikové vzhľadom na to, že čaká dvojčatá. Vo ôsmom mesiaci ju informovali, že bude rodiť cisárskym rezom. Tretia sťažovateľka prišla do nemocnice večer 10. apríla 2002 po tom, ako začala cítiť pôrodné bolesti. Približne o ôsmej ráno 11. apríla 2002 ju vzali na chirurgickú sálu. Sestrička jej podala tzv. „náladovú“ injekciu ako úvodnú časť anestézie. Sťažovateľke sa

začala točiť hlava. Sestrička s lekárom, ktorý stál vedľa nej, požiadala tretiu sťažovateľku aby podpísala dokument. Pretože sa jej hlava točila od injekcie, sťažovateľka nebola schopná si prečítať, čo na ňom bolo. Sestrička povedala sťažovateľke, že dokument musí podpísať nakoľko sa pôrod vykoná cisárskym rezom. Dňa 18. apríla 2002 bola tretia sťažovateľka prepustená z nemocnice na svoju vlastnú žiadosť. Tvrdila, že pred prepustením ju lekárka v nemocnici požiadala, aby podpísala nejaký dokument. Nebol jej daný žiaden čas, aby si ho prečítala pred tým, ako ho podpísala. Na otázku sťažovateľky lekárka odpovedala, že podľa dokumentu jej bola vykonaná sterilizácia. Lekárka odmietla dať sťažovateľke akékoľvek ďalšie vysvetlenie. Podľa prepúšťacej správy bola tretia sťažovateľka sterilizovaná počas cisárskeho rezu. Formulár bol vypísaný strojom a datovaný 10. apríla 2002. Druhá časť obsahuje rozhodnutie komisie pre sterilizáciu z 10. apríla 2002.

Kancelária podpredsedu vlády SR pre európsku integráciu, ľudské práva a menšiny podala ako reakciu na publikáciu Centra pre reprodukčné práva a Poradne pre občianske a ľudské práva *Telo a duša: Násilné sterilizácie a ďalšie útoky na reprodukčnú slobodu Rómov na Slovensku* trestné oznámenie vo veci údajných nezákonných sterilizácií niekoľkých žien, vrátane troch sťažovateľiek. Prvá a tretia sťažovateľka sa pripojili k trestnému oznámeniu a spolu s druhou sťažovateľkou boli svedkami a poškodenými v konaní. Trestné stíhanie bolo oficiálne začaté Krajským úradom justičnej polície v Košiciach 31. januára 2003. Prípád bol niekoľkokrát preskúmaný okresnou, krajskou aj generálnou prokuratúrou a ústavný súd dvakrát zrušil uznesenie krajskej prokuratúry, ktorým bolo potvrdené uznesenie o zastavení trestného konania a vrátil vec na ďalšie konanie vo veci. V druhom náleze ústavný súd priznal každej zo sťažovateľiek ekvivalent 1 430 EUR. Trestné konanie bolo zastavené 28. decembra 2007 z dôvodu, že trestný čin nebol spáchaný.

Dňa 12. februára prvá a 2. júna 2004 druhá sťažovateľka podali žalobu o náhradu škody proti nemocnici v Krompachoch. Odvolali sa na § 420 a § 444 Občianskeho zákonníka a tvrdili, že boli nezákonne sterilizované zamestnancami žalovaného. Tretia sťažovateľka podala podobnú žalobu Okresnému súdu Spišská Nová Ves 7. októbra 2004. Dňa 20. januára 2005 Okresný súd Spišská Nová Ves zamietol žalobu prvej sťažovateľky z dôvodu premlčania. Dňa 23. mája 2005 Krajský súd v Košiciach zrušil toto rozhodnutie. Následne okresný súd vypočul strany v spore a svedkov, dal vypracovať znalecký posudok a vykonal listinné dokazovanie. Dňa 12. januára 2009 žalobu prvej sťažovateľky zamietol. V rozsudku uznal, že sterilizácia prvej sťažovateľky nebola život zachraňujúci úkon. Nakoľko sťažovateľka nebola plnoletá, pred zákrokom mal byť získaný súhlas jej rodičov. S odkazom na znalecký posudok súd ďalej skonštatoval, že dôvodom trvalej neplodnosti prvej sťažovateľky bola hysterektómia. Táto operácia bola vykonaná ako život zachraňujúci úkon niekoľko dní po pôrode z dôvodov, ktoré so sterilizáciou nesúviseli. Súd vyvodil záver, že medzi porušením práv prvej sťažovateľky v kontexte sterilizácie a namietaným účinkom na jej zdravie, súkromný a rodinný život a postavenie v spoločnosti, nebola príčinná súvislosť. Prvá sťažovateľka sa odvolala. Dňa 26. októbra 2009 krajský súd potvrdil rozsudok prvého stupňa. Dňa 2. mája 2005 okresný súd zamietol žalobu druhej sťažovateľky. Dňa 6. februára 2006 krajský súd zrušil tieto rozhodnutia. Následne okresný súd vypočul strany v spore a vykonal listinné dôkazy. Taktiež po tom, ako druhá sťažovateľka namietala niekoľko iných znalcov určených súdom, získal znalecký posudok. Dňa 11. mája 2009 okresný súd zamietol žalobu. Na základe znaleckého posudku konštatoval, že druhá sťažovateľka neutrpela závažnú ujmu na zdraví a zákrok nemal vplyv na jej život a postavenie v spoločnosti. Dňa 27. januára 2010 krajský súd zrušil tento rozsudok ako nesprávny. Vyslovil, že personál nemocnice konal v rozpore so zákonom v tom, že nezískal súhlas zákonných zástupcov druhej sťažovateľky pred jej sterilizáciou. Dňa 15. júna 2010 okresný súd prikázal žalovanému zaplatiť druhej

sťažovateľke 1 593,30 EUR. Nezistil žiadne dôvody na využitie svojho práva zvýšiť sumu náhrady podľa vyhlášky č. 32/1965 Zb. Dňa 10. novembra 2010 Krajský súd v Košiciach potvrdil rozsudok okresného súdu z 15. júna 2010 konštatujúc, že za skutkových okolností prípadu bola výška náhrady primeraná. Nepovažoval za relevantný argument druhej sťažovateľky, že nebolo zrejmé, či ešte môže otehotnieť v dôsledku operácie alebo asistovanej reprodukcie, a že takéto metódy jej neboli dostupné. Dňa 24. októbra 2011 okresný súd zastavil konanie vo vzťahu k tretej sťažovateľke. Konštatoval, že podľa relevantných zákonných ustanovení nárok, ktorého sa domáhala, po jej smrti zanikol.

Sťažovateľky sa na občianskoprávne konania sťažovali aj na ústavnom súde prostredníctvom ústavnej sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Ústavnú sťažnosť prvej sťažovateľky ústavný súd odmietol v septembri 2010 ako zjavne neopodstatnenú a konštatoval, že rozsudok krajského súdu nebol svojvoľný alebo inak v rozpore s právami sťažovateľky. Ústavnú sťažnosť druhej sťažovateľky ústavný súd v júli 2011 odmietol ako zjavne neopodstatnenú a mal za to, že spôsob akým všeobecné súdy určili výšku odškodnenia priznaného druhej sťažovateľke nebol svojvoľný, alebo iným spôsobom v rozpore s jej základnými právami a slobodami.

Súd rozhodnutím o prijateľnosti sťažnosti 22. septembra 2009 vyhlásil sťažnosť vo vzťahu ku všetkým vzneseným námietkam za prijateľnú. V tomto ohľade mal za to, že jednotlivé námietky vyvolávali závažné skutkové a právne otázky, rozhodovanie o ktorých si vyžadovalo preskúmanie podstaty.

Následne Súd rozsudkom z 13. novembra 2012 zamietol predbežné námietky vlády a rozhodol šiestimi hlasmi k jednému o vyčiarknutí sťažnosti zo zoznamu prípadov podľa článku 37 ods. 1 písm. c) Dohovoru do tej miery, v akej bola predložená treťou sťažovateľkou, pani R.H., pretože tretia sťažovateľka v priebehu konania zomrela. Hoci jej deti ako priami dedičia požiadali Súd o pokračovanie v konaní v jej mene, Súd konštatoval, že vznesené námietky sú tak úzko späté s osobou pôvodnej sťažovateľky, že nemôžu byť považované za prevoditeľné, a preto deti sťažovateľky nie sú v takej pozícii, aby mohli pokračovať v konaní v mene svojej matky.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd s odkazom na svoje rozhodnutie o prijateľnosti sťažnosti v rozsudku vyslovil, že prvá a druhá sťažovateľka využili vnútroštátne prostriedky nápravy, ktoré môžu byť považované za účinné a dostatočné, tak ako to vyžaduje článok 35 ods. 1 Dohovoru. Pokiaľ ide o namietané nevyčerpanie žaloby na ochranu osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, Súd nemal za preukázané, že tento prostriedok by bol za skutkových okolností prípadu prvej sťažovateľky a vzhľadom na závery súdov vo veci jej žaloby účinnejší. Podobne nemal za preukázané, že žaloba podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka ponúkala nádej na vyššiu náhradu vo vzťahu k prvej a druhej sťažovateľke, ako prostriedok, ktorý prvá a druhá sťažovateľka využili v podobe žaloby o náhradu škody. Rovnako sa nestotožnil ani s argumentáciou vlády, že prvá a druhá sťažovateľka stratili svoj status ako obeť v zmysle článku 34 Dohovoru vo vzťahu k náhrade, ktorú (i) druhá sťažovateľka získala v kontexte občianskoprávneho konania a (ii) prvá aj druhá sťažovateľka získali od ústavného súdu za namietané porušenie ich procesných práv podľa článku 3 Dohovoru. V tejto súvislosti Súd dospel k záveru, že náhradu získanú na vnútroštátnej úrovni nemožno považovať za dostatočnú.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 3 Dohovoru, Súd najprv posudzoval jeho porušenie v hmotnej časti. Pripomenul, že prvá sťažovateľka

bola sterilizovaná v súvislosti s jej pôrodom cisárskym rezom. Jej sterilizácia nebola život zachraňujúcim úkonom a ani sťažovateľka, ani jej právni zástupcovia k nej pred zákrokom nedali informovaný súhlas. Zárok bol preto nezlučiteľný s požiadavkou rešpektovania ľudskej slobody a dôstojnosti, rovnako ako v prípadoch *V.C. proti Slovenskej republike* a *N.B. proti Slovenskej republike*. Berúc do úvahy povahu zároku, okolnosti jeho vykonania, vek sťažovateľky a taktiež skutočnosť, že patrí k zraniteľnej skupine obyvateľstva, mal Súd za to, že namietané zaobchádzanie dosiahlo stupeň krutosti, ktorý odôvodňuje jeho označenie ako ponižujúce v zmysle článku 3. Následne **dospel k záveru o porušení článku 3 v jeho hmotnej časti** vo vzťahu k sterilizácii prvej sťažovateľky a k rovnakému záveru dospel aj pokiaľ ide o druhú sťažovateľku. Pri posudzovaní porušenia procesnej časti článku 3 Dohovoru, Súd poznamenal, že občianskoprávne konanie vo vzťahu k prvej sťažovateľke trvalo päť rokov a osem mesiacov, počas ktorých bol prípad dvakrát rozhodovaný na dvoch stupňoch konania. Konanie týkajúce sa druhej sťažovateľky trvalo šesť rokov a päť mesiacov. Odvolací súd dvakrát zrušil rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne nesprávny. Trestné konanie trvalo viac ako päť rokov a tri mesiace. Je pravdou, že vyšetrowanie bolo zložité z hľadiska skutkovej podstaty a počtu ľudí, ktorých sa týkalo, a že boli do neho zapojené viaceré orgány vrátane vyšetrovateľov, prokuratúry na troch stupňoch a ústavného súdu. Akokoľvek, ústavný súd dvakrát zistil, že prokuratúra sa nezaoberala prípadom správne. V dôsledku toho sa vyšetrowanie podstatným spôsobom predĺžilo. Súd tak na základe uvedeného dospel k záveru, že spôsob, akým v prípade konali vnútroštátne orgány, nebol zlučiteľný s požiadavkou promptnosti a primeranej urýchlenosti. Z toho dôvodu konštatoval, že tým vo vzťahu k prvej aj druhej sťažovateľke došlo **k porušeniu článku 3 Dohovoru v jeho procesnej časti**. Vo vzťahu k namietanému porušeniu článku 8 Dohovoru Súd s odkazom na prípady *V. C.* a *N. B.* uviedol, že v relevantnom čase vznikol na Slovensku problém v súvislosti so sterilizáciami a ich nenáležitým výkonom, vrátane nerešpektovania informovaného súhlasu – vyžadovaného medzinárodnými štandardmi, ktorými bolo Slovensko viazané. Takáto prax mala vplyv na zraniteľných jednotlivcov prináležiacich k rôznym etnickým skupinám. Akokoľvek, rómske ženy boli v danom čase vystavené osobitnému riziku vzhľadom na počet nedostatkov vo vnútroštátnom práve a praxi. Súd dospel k záveru, že žalovaný štát nesplnil svoj pozitívny záväzok podľa článku 8 Dohovoru zabezpečiť práva prostredníctvom svojho právneho systému zaručené týmto článkom, zavedením účinných právnych záruk chrániť reprodukčné zdravie osobitne žien rómskeho pôvodu. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 8 Dohovoru** vo vzťahu k prvej aj k druhej sťažovateľke. Pokiaľ ide o namietané porušenie článku 12 Dohovoru **Súd ho nepovažoval za potrebné samostatne skúmať**, vzhľadom na zistený záver o porušení článku 8 Dohovoru. Pokiaľ ide o namietanú neexistenciu účinného prostriedku nápravy, Súd dospel k záveru, že prvá a druhá sťažovateľka mali vo vzťahu k ich sťažnosti týkajúcej sa sterilizácie k dispozícii účinný prostriedok nápravy, a preto konštatoval, že **nedošlo k porušeniu článku 13 Dohovoru**. V tejto súvislosti poukázal na to, že ich žaloby boli preskúmané súdmi na dvoch stupňoch a prípadom sa zaoberali aj orgány činné v trestnom konaní. Napokon pokiaľ ide o namietané porušenie článku 14 Dohovoru Súd konštatoval, že **nebolo potrebné samostatne skúmať námietku sťažovateľky podľa článku 14**. V tejto súvislosti odkázal na svoje závery týkajúce sa porušenia článku 8 Dohovoru. Zároveň uviedol, že dostupná informácia dostatočne nepreukazovala, že lekári postupovali pri výkone sťažovateľkinej sterilizácie v zlej viere, že ich správanie bolo úmyselne rasovo motivované alebo že sterilizácia v skutočnosti bola súčasťou všeobecnejšej organizovanej politiky.

Prvá a druhá sťažovateľka požadovali každá 70 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a 21 564,32 EUR za trovy právneho zastúpenia na vnútroštátnej úrovni a 4 749,71 EUR ako

náklady a výdavky v konaní pred Súdom. Súd priznal prvej sťažovateľke 28 500 EUR a druhej sťažovateľke 27 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy a každej osobitne priznal 4 000 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov.

K rozsudku bolo pripojené aj nesúhlasné stanovisko sudcu Bratza, podľa ktorého Súd mal akceptovať *locus standi* detí tretej sťažovateľky a preskúmať aj jej sťažnosť v merite veci po tom, ako zomrela, berúc do úvahy záujem na rešpektovaní ľudských práv.

HARABIN proti Slovenskej republike rozsudok z 20. novembra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 58688/11 podanej proti Slovenskej republike 20. septembra 2011 slovenským štátnym občanom, pánom Štefanom Harabinom. K zásahu do jeho práv malo prísť v kontexte disciplinárneho konania, v ktorom bol uznaný vinným zo spáchania závažného disciplinárneho previnenia. Skutkové okolnosti prípadu možno zhrnúť nasledovne. V júli a v auguste 2010 sťažovateľ ako predseda najvyššieho súdu štyrikrát zabránil skupine kontrolórov z ministerstva financií vo vykonaní kontroly na najvyššom súde zameranej na kontrolu hospodárenia s verejnými prostriedkami, finančnú správu, ako aj odstránenie nedostatkov zistených počas predchádzajúcej kontroly. V dôsledku toho podala vtedajšia ministerka spravodlivosti 18. novembra 2010 návrh na disciplinárne konanie proti sťažovateľovi na ústavný súd. Počas konania ministerka spravodlivosti namietala zaujatosť troch ústavných sudcov z dôvodu, že mali osobný vzťah k sťažovateľovi. Sťažovateľ napadol ďalších štyroch ústavných sudcov z dôvodu zaujatosti. V máji 2011 ústavný súd rozhodol o nevyklúčení žiadneho zo siedmich napadnutých sudcov. V tejto súvislosti ústavný súd neprípisal osobitný význam skutočnosti, že napadnutí sudcovia boli v iných konaniach týkajúcich sa sťažovateľa vylúčení. Poukázal pritom na to, že rozhodnutie o disciplinárnom previnení spadalo do výlučnej kompetencie pléna ústavného súdu, a že prílišný formalizmus by mohol znefunkčniť toto disciplinárne konanie, o ktorom ústavný súd rozhodoval ako jediná inštancia. Dňa 29. júna 2011 ústavný súd uznal sťažovateľa vinným zo spáchania závažného disciplinárneho previnenia, majúci predovšetkým za to, že v júli a v auguste 2010 pri štyroch príležitostiach zabránil skupine kontrolórov ministerstva financií vo vykonaní kontroly na najvyššom súde. Ústavný súd uložil sťažovateľovi disciplinárne opatrenie, ktoré pozostávalo zo zníženia jeho ročného platu o 70%.

V súvislosti s predmetným disciplinárnym konaním sťažovateľ odvolávajúci sa na článok 6 ods. 1 Dohovoru namietal, že konanie pred ústavným súdom nebolo spravodlivé, predovšetkým preto, že: niektorí sudcovia, ktorí rozhodovali vo veci boli zaujatí; ústavný súd nesprávne interpretoval relevantné ustanovenia, pokiaľ ide o znaky závažného disciplinárneho previnenia; neprihliadol na závery, ku ktorým dospeli všeobecné súdy, pokiaľ ide o právomoc ministerstva financií na vykonanie vládnych kontrol na najvyššom súde; neuviedol dôvody vo svojom rozhodnutí na uloženie maximálnej sankcie sťažovateľovi; a uložená sankcia bola neprimeraná. Ďalej namietal, že uložená sankcia porušila jeho práva podľa článku 10 Dohovoru a článku 1 Protokolu č. 1. Okrem toho sa podľa článku 14 Dohovoru sťažoval, že bol diskriminovaný pri užívaní svojich práv podľa článku 6 a 10 Dohovoru. Napokon sa odvolával na článok 13 Dohovoru tvrdiac, že nemal k dispozícii účinný prostriedok nápravy.

Súd rozsudkom z 20. novembra 2012 vyhlásil sťažnosť týkajúcu sa sťažovateľovho práva na spravodlivé prerokovanie vecí pred nestranným súdom za prijateľnú a zvyšok sťažnosti za neprijateľný. Pokiaľ ide o rámec prípadu, Súd pred začatím skúmania prijateľnosti a podstaty sťažnosti najskôr poznamenal, že nie je jeho úlohou rozhodnúť o tom, či sťažovateľ mal umožniť kontrolórom z ministerstva financií vykonanie kontroly. V tejto súvislosti uviedol, že jeho úlohou v predmetnom prípade je výlučne posúdiť, či boli rešpektované sťažovateľove práva podľa Dohovoru v konaní na ústavnom súde, v ktorom bol postihnutý za disciplinárne previnenie.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti, Súd dospel k záveru, že článok 6 ods. 1 sa aplikoval na prípad sťažovateľa v jeho civilnej časti. V tomto ohľade uviedol, že záver o spáchaní závažného disciplinárneho previnenia sťažovateľom mohol mať osobitný význam pokiaľ ide o spôsobilosť sťažovateľa vykonávať funkciu sudcu. Poukázal pritom na účinnú právnu úpravu, podľa ktorej závažné disciplinárne previnenie spáchané sudcom, ktorý už bol skôr postihnutý za závažné disciplinárne previnenie viedlo k nespôsobilosti dotknutej osoby na vykonávanie funkcie sudcu. Ďalej Súd považoval za relevantné, že nález ústavného súdu mal za následok 70% zníženie sťažovateľovho ročného platu, čo ho viedlo k záveru, že napadnuté disciplinárne konanie viedlo k sporu o sťažovateľových občianskych právach. Okrem toho Súd poukázal na to, že vnútroštátna právna úprava nevyklúčovala prístup sťažovateľa k súdu, čo bolo v rozpore s jednou z podmienok v judikatúre Súdu na vylúčenie aplikovateľnosti článku 6 ods. 1 Dohovoru.

Pokiaľ ide o podstatu sťažnosti v časti namietaného porušenia článku 6 ods. 1 Dohovoru, Súd najskôr vylúčil aplikáciu „doktríny nevyhnutnosti“, upravenú v Bangalorských zásadách správania sa sudcov, umožňujúcu sudcovi, ktorý by bol inak z prejednávania veci vylúčený, zasadať a rozhodovať v prípade, kde by inak hrozila nespravodlivosť, keď dospel k záveru, že k takejto situácii v predmetnom prípade nedošlo. Vzhľadom na uvedené nepovažoval za potrebné skúmať, či táto doktrína bola v súlade so zárukami článku 6 Dohovoru. V tejto súvislosti Súd tiež uviedol, že otázka, či nevyklúčenie sudcov bolo skutočne potrebné a opodstatnené mohla byť skúmaná až potom, ako by boli preskúmané argumenty strán a určené, či spochybnenie sudcov bolo odôvodnené. Podľa názoru Súdu dôvody uvedené ústavným súdom, konkrétne potreba funkčnosti pléna nemohli odôvodňovať účasť dvoch sudcov, ktorí boli vylúčení v predchádzajúcich prípadoch týkajúcich sa sťažovateľa a vo vzťahu ku ktorým ústavný súd nedokázal presvedčivo rozptýliť pochybnosti, o ktorých by mohlo byť rozhodnuté, že sú objektívne odôvodnené. Súd poznamenal, že v ďalších dvoch disciplinárnych konaniach proti sťažovateľovi ústavný súd zmenil svoj postoj a vylúčil jedného sudcu namietaného sťažovateľom a dvoch namietaných ministerkou spravodlivosti. Za daných okolností Súd dospel k záveru, že v napadnutom disciplinárnom konaní nebolo rešpektované právo sťažovateľa na prerokovanie vecí pred nestranným súdom. Z toho dôvodu konštatoval, že došlo k **porušeniu 6 ods. 1 Dohovoru**.

Sťažovateľ si uplatnil 51 299,96 EUR z titulu majetkovej škody a 100 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho si uplatnil 643,07 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov vynaložených v konaní pred ústavným súdom, ako aj pred Súdom. Vláda požiadala Súd, aby rozhodol o týchto nárokoch v súlade so svojou praxou. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a uplatnenou majetkovou škodou; preto zamietol tento nárok. Na druhej strane priznal sťažovateľovi 3 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Zároveň Súd v tejto časti rozsudku poukázal na to, že sťažovateľovi by malo byť umožnené požiadať o obnovu konania pred ústavným súdom spĺňajúcim

požiadavku nestrannosti v zmysle článku 6 Dohovoru za účelom nápravy situácie súvisiacej so zisteným porušením. Okrem toho Súd priznal sťažovateľovi 500 EUR ako náhradu nákladov a výdavkov, zvyšok jeho nárokov zamietol.

HORVÁTH proti Slovenskej republike rozsudok z 27. novembra 2012

Prípado vznikol na základe sťažnosti č. 5515/09 podanej proti Slovenskej republike 30. decembra 2008 slovenským štátnym občanom, pánom Matejom Horváthom. Sťažovateľ žaloval Slovenskú republiku pre porušenie článku 5 Dohovoru v trestnom konaní vedenom proti nemu. Konkrétne podľa článku 5 ods. 3 Dohovoru namietal, že jeho pokračujúca väzba bola nezákonná a arbitrárna. Okrem toho podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru namietal, že nebol ústne vypočutý v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby 11. januára 2007, a že v tomto konaní nebolo rozhodnuté urýchlene. Tiež namietal, že odškodnenie vo výške 20 000 Sk (v danom čase približne 660 EUR), ktoré mu bolo priznané zo strany ústavného súdu vo vzťahu k zistenému porušeniu článku 5 ods. 4 Dohovoru v kontexte nedodržania požiadavky „urýchlenosti“ konania, bolo nedostatočné.

Individuálnymi námietkami sťažovateľa sa niekoľkokrát zaoberal aj ústavný súd na základe sťažnosti podľa článku 127 ústavy. Prvú ústavnú sťažnosť ústavný súd v septembri 2007 odmietol z dôvodu, že nebola podaná v rámci dvojmesačnej lehoty na podanie sťažnosti. Na základe druhej ústavnej sťažnosti ústavný súd v júni 2008 konštatoval porušenie práva sťažovateľa podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru na urýchlené preskúmanie zákonnosti jeho väzby v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby z 11. januára 2007 a priznal sťažovateľovi primerané finančné zadosťučinenie vo výške 660 EUR a náhradu trov právneho zastúpenia.

Súd rozsudkom z 27. novembra 2012 pripojil námietku vlády podľa článku 34 Dohovoru k podstate sťažnosti podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru týkajúcu sa údajného nedostatku na urýchlené preskúmanie zákonnosti sťažovateľovej väzby v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 11. januára 2007 a odmietol ju. Následne Súd vyhlásil za prijateľnú námietku sťažovateľa podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru týkajúcu sa údajného nedostatku na urýchlené preskúmanie zákonnosti sťažovateľovej väzby v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby za prijateľnú a zvyšné námietky sťažovateľa vyhlásil za neprijateľné.

Pokiaľ ide o prijateľnosť sťažnosti podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru Súd sa nestotožnil s argumentáciou vlády, že sťažovateľ sa mohol domáhať odškodnenia prostredníctvom žaloby na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov. V tejto súvislosti poukázal na to, že ústavný súd nevyžadoval od sťažovateľa využitie tohto prostriedku nápravy pred tým, ako rozhodol o ústavnej sťažnosti. Tiež uviedol, že žaloba o náhradu škody bola len prostriedkom kompenzačného charakteru, ktorý nebol spôsobilý napraviť situáciu sťažovateľa, teda ukončiť pokračujúce pozbavenie slobody a odstrániť údajné nedostatky v konaní. Súd sa nestotožnil ani s argumentáciou vlády, že odškodnenie, ktoré bolo priznané sťažovateľovi za zistené porušenie článku 5 ods. 4 Dohovoru v konaní o jeho žiadosti o prepustenie z väzby z 11. januára 2007 v súvislosti s absenciou urýchlenosti konania bolo dostatočné. V tejto súvislosti mal za to, že priznaná suma bola za okolností prípadu príliš nízka. Pri dospení k tomuto záveru Súd vzal do úvahy postoj okresného súdu, ktorý sa javil byť hraničiaci s popretím sťažovateľovho práva na

urýchlenie preskúmanie zákonnosti jeho väzby, berúc do úvahy, že napadnuté konanie trvalo viac ako 8 mesiacov na jednom stupni konania. V dôsledku toho Súd konštatoval, že sťažovateľa možno aj naďalej považovať za poškodenú osobu v zmysle článku 34 Dohovoru.

Vo vzťahu k podstate sťažnosti podľa článku 5 ods. 4 Dohovoru, Súd s poukazom na svoju judikatúru a nález ústavného súdu konštatoval, že vnútroštátne súdy nerozhodli urýchlene o sťažovateľovej žiadosti o prepustenie z väzby. Z toho dôvodu konštatoval, že **došlo k porušeniu článku 5 ods. 4 Dohovoru.**

Sťažovateľ si uplatnil 1 930,88 EUR z titulu majetkovej škody a 30 000 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Okrem toho si uplatnil 3 308,20 EUR z titulu trov právneho zastupovania v konaní pred Súdom, 55 EUR za náklady na preklady a 8,70 EUR ako náhradu za poštovné výdavky. Súd nezistil príčinnú súvislosť medzi zisteným porušením a uplatnenou majetkovou škodou, preto tento nárok zamietol. Na druhej strane priznal sťažovateľovi 4 200 EUR z titulu nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu nákladov a výdavkov Súd odmietol z dôvodu, že ho sťažovateľ nepodložil žiadnymi dokumentmi.